

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society
January 2025 | SK

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

ÚVODNÍK

Predslov predsedu EHSV

V roku 2025 nesieme spoločnú zodpovednosť za budovanie silnejšej Európy.

Na prahu roka 2025 prináša poľské predsedníctvo Rady Európskej únie zmysel pre naliehavosť a odhodlanie riešiť zložité výzvy, ktoré formujú súčasnosť a budúcnosť Európy. V rámci zastrešujúcej témy bezpečnosti poľské predsedníctvo sľubuje, že nás usmerní počas roka, ktorý bude kľúčový pre odolnosť, súdržnosť a pokrok EÚ.

Priority, ktoré načrtlo poľské predsedníctvo, odrážajú komplexný prístup k bezpečnosti v mnohých jej rozmeroch. Pri vnútornej bezpečnosti s dôrazom na ochranu hraníc a boj proti dezinformáciám sa zdôrazňuje potreba ostražitosti voči novým hrozbám. Vonkajšia bezpečnosť bude zameraná na posilnenie obranných kapacít, podporu inovácií a urýchlenie úsilia o rozšírenie s cieľom zabezpečiť stabilitu v našom susedstve. Medzitým zostane hospodárska, energetická, potravinová a zdravotná bezpečnosť kľúčová pre zabezpečenie nezávislosti Európy a blahobytu jej občanov.

V Európskom hospodárskom a sociálnom výbore (EHSV) sme pripravení plne podporiť program predsedníctva a využiť našu jedinečnú úlohu hlasu občianskej spoločnosti. EHSV bude aktívne prispievať k diskusiám o tom, ako zachovať konkurencieschopnosť Európy a zároveň zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo v rámci transformácií, ktorými prechádzame – či už ide o digitálnu, zelenú alebo hospodársku transformáciu.

Tento rok sa vyznačuje aj politickými zmenami, pričom novovytvorená Európska komisia začína vykonávať svoj mandát. Poskytuje to novú príležitosť na formovanie politických rámcov a realizáciu iniciatív, ktoré sú v súlade s očakávaniami európskych občanov. EHSV bude zohrávať svoju úlohu pri podpore tejto novej kapitoly a zabezpečí, aby sa hľadisko občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov stalo ústredným bodom rozhodovacieho procesu EÚ.

Pri pohľade do roku 2025 si pripomíname našu spoločnú zodpovednosť za budovanie silnejšej a inkluzívnejšej Európy. EHSV sa bude naďalej zasadzovať za právny štát, udržateľný rozvoj a sociálnu súdržnosť, pričom zabezpečí, aby príspevky občianskej spoločnosti formovali priority programu EÚ. Spolu s poľským predsedníctvom sa budeme snažiť zvládnuť naliehavé výzvy súčasnosti a zároveň pripraviť pôdu pre bezpečnú, konkurencieschopnú a zjednotenú Európu pre budúce generácie.

Oliver Röpké

predseda EHSV

DÔLEŽITÉ DÁTUMY

23. januára 2025

Premietanie filmu *Flow*, ktorý sa uchádza o Európsku filmovú cenu publika za rok 2025

3. februára 2025

Sociálna spravodlivosť v digitálnej ére

18. februára 2025

Príprava na celosvetový samit o zdravotnom postihnutí: Začlenenie osôb so zdravotným postihnutím do rozvojových a humanitárnych činností

26. – 27. februára 2025

Plenárne zasadnutie EHSV

MIMORIADNY HOS?

EÚ sa v reakcii na situáciu v Sýrii po páde Bašára Asada usiluje vyvážené skĺbiť humanitárne potreby a migračnú politiku so stabilizáciou a obnovou krajiny. Naráža však na ťažkosti. Vzhľadom na vývoj na domácej politickej scéne a uvažovanie obmedzené na krátkodobý horizont hrozí, že sa bude uprednostňovať a urýchľovať návrat utečencov, hoci kľúčovú úlohu pri stabilizácii Sýrie a podpore dlhodobého rozvoja by mohli zohrávať koordinované a vyvážené prístupy, píše mimoriadny hosť EHSV info Alberto-Horst Neidhardt, popredný expert na migráciu z Centra pre európsku politiku.

Alberto-Horst Neidhardt je hlavný politický analytik a vedúci programu pre európsku rozmanitosť a migráciu v Centre pre európsku politiku (EPC). Zaoberá sa právnymi predpismi a politikami v oblasti azylu a migrácie, právami občanov EÚ, dezinformáciami a migračnou politikou.

Má doktorát z práva EÚ, ktorý získal na Európskom univerzitnom inštitúte. Na Katolíckej univerzite v Lille prednáša o politikách v oblasti migrácie a mobility, riadení EÚ a etickej tvorbe politiky.

SÝRIA PO PÁDE ASADA: PRÍSTUP EÚ K NÁVRATOM SÝRSKÝCH UTE?ENCOV BY MOHOL BY? ZLOMOM V JEJ MIGRA?NEJ POLITIKE

Alberto-Horst Neidhardt

Mesiac po skončení diktatúry Bašára Asada sa [oficiálna reakcia EÚ](#) vo veľkej miere obmedzuje na oznámenie pomoci na [rozvoj a stabilizáciu hospodárstva](#). [Stále nie je jasné](#), či a kedy sa [sankcie](#) voči Sýrii zrušia. Európska podpora bude závisieť od [ochrany menšín](#) a [iných záruk](#), ktorých vyhliadky zostávajú [neisté](#). [Komplexná politická, bezpečnostná a humanitárna dynamika](#) Sýrie naznačuje, že akákoľvek demokratická konsolidácia bude dlhá a náročná. Tým sa otestuje schopnosť EÚ vystupovať jednotne a konať spoločne v súvislosti s budúcnosťou tejto krajiny. Namiesto toho niekoľko európskych krajín neváhalo zdôrazniť okamžitú a spoločnú prioritu: návrat vysídlených Sýrčanov. V decembri, len niekoľko dní po tom, ako Asadov režim prišiel o kontrolu nad Damaskom, [Rakúsko](#), kde líder FPÖ Herbert Kickl získal mandát na vytvorenie novej vlády, oznámilo svoj plán zaviesť „[návratový bonus](#)“ a [program deportácie](#) pre osoby so záznamom v registri trestov. V [Holandsku](#) plánuje koaličná vláda pod vedením pravicového nacionalistu Geerta Wildersa identifikovať bezpečné oblasti pre návraty. [Nemecko](#) takisto oznámilo, že ochrana poskytnutá Sýrčanom sa „preskúma a

zruší“, ak sa ich krajina stabilizuje. Iné európske krajiny vydali podobné vyhlásenia alebo situáciu pozorne sledujú. V tejto súvislosti môže byť aj rozhodnutie o zrušení sankcií motivované skôr [cieľom vykonávať návraty](#) než zmenou názorov na nové vedenie Sýrie.

Vzhľadom na tlak krajne pravicových a protiimigračných strán silnejúcich v celej Európe a nemecké federálne voľby na obzore hrozí, že vízia členských štátov pre Sýriu bude diktovaná [domácimi prioritami a krátkodobými volebnými kalkuláciami](#). V rokoch 2015 až 2024 poskytli členské štáty EÚ ochranu viac ako miliónu Sýrčanov, väčšine z nich v Nemecku. Ich prítomnosť sa stala spornou politickou a spoločenskou otázkou. V dôsledku široko medializovaných incidentov, vysokej inflácie a rastúcich nákladov na energiu sa zmenila nálada verejnosti v mnohých krajinách, kde našli útočisko utečenci, ktorí začali byť u nej menej vítaní. Táto zmena viedla k tomu, že nevraživá rétorika a nepriateľské politiky sa stali bežnou realitou. Napriek výzvam [Európskej komisie](#) a [UNHCR](#) na opatrný prístup k návratom by táto dynamika mohla prinútiť európske vlády, aby ich urýchlili, a to aj jednostranne.

Od pádu Asadovho režimu v decembri sa už do Sýrie vrátilo viac ako [125 000 utečencov](#), najmä zo [susedných krajín](#). Ich [vyhliadky však nie sú ružové](#). Už i pred nedávnymi udalosťami [viac ako polovica sýrskeho obyvateľstva](#) čelila potravinovej neistote, pričom tri milióny obyvateľov trpeli vážnym hladom. Keďže [v dôsledku konfliktu boli mnohé domy zničené](#), kapacita ubytovacích zariadení je už [plne vyčerpaná](#). Podľa [UNHCR](#) je pre navrátilcov potrebných takmer 300 miliónov EUR, aby sa im zabezpečilo prístrešie, potraviny a voda. EÚ a členské štáty by mali vypracovať koordinované prístupy na uľahčenie bezpečnej a

dobrovoľnej repatriácie Sýrčanov v dlhodobom horizonte, avšak bezprostrednou prioritou by v tejto situácii malo byť riešenie [humanitárnych potrieb krajiny](#). Naliehanie na utečencov, aby sa rýchlo vrátili do vojnou poznačenej a nestabilnej krajiny, by mohlo v skutočnosti [spôsobiť ešte väčšie problémy](#), keďže by sa ešte viac obmedzil prístup k potravinám, energii a prístrešiu. Rozsiahle návraty by tiež mohli narušiť etnickú a sociálno-ekonomickú štruktúru už aj tak nestabilných regiónov. Vyvážený a udržateľný prístup je ďalej odôvodnený potenciálnym príspevkom [sýrskej diaspóry](#) k úsiliu o obnovu. Krajina bude potrebovať inžinierov, lekárov, administrátorov a učiteľov i manuálnych pracovníkov s rôznymi úrovňami zručností. Sýrčania získali cenné zručnosti a skúsenosti v Európe [v príslušných odvetviach vrátane vzdelávania, stavebníctva a zdravotnej starostlivosti](#), ale nábor správnych pracovných profilov nebude jednoduchý. Trvalý návrat by takisto nemusel byť nevyhnutne podmienkou na to, aby sa prispelo k obnove: [remitencie](#) z Európy by mohli zohrávať kľúčovú úlohu pri znižovaní chudoby a udržateľnom rozvoji. Zapojením diaspóry by Sýrčania usadení v Európe mohli prispieť aj k posilneniu diplomatických a kultúrnych väzieb medzi EÚ a novou Sýriou bez Asada.

Členské štáty však môžu mať ťažkosti s prijatím vyváženého prístupu a nemusí sa im podariť postupovať koordinovane. Niektoré krajiny môžu uprednostniť dlhodobú stabilitu a obnovu Sýrie, čo umožní spontánne návraty. Iné zas môžu začať chvatne ponúkať finančné stimuly na dobrovoľnú repatriáciu alebo dokonca systematicky preskúmať postavenie Sýrčanov, hneď ako sa humanitárna situácia čo i mierne zlepší. Vykonávanie systematického preskúmania postavenia utečenca však narazí na značné [právne prekážky](#) a bude si vyžadovať veľké [finančné a administratívne náklady](#). No v prípade všetkých stimulov na návrat sa bude musieť zohľadniť skutočnosť, že väčšina Sýrčanov vysídlených v Európe je v súčasnosti usadená, pričom viac ako [300 000 z nich získalo občianstvo EÚ](#). [Pochmúrne hospodárske a pracovné vyhliadky](#) krajiny môžu zároveň odrádzať od návratu aj tých najnadšenejších. Zásadnou otázkou v tejto súvislosti bude, či sa Sýrčanom umožní „pendlovať“ medzi Sýriou a EÚ, t. j. vracieť sa na obmedzené obdobie, a či európske hostiteľské krajiny budú naďalej ponúkať udržateľné príležitosti na trvalejší návrat. Tieto otázky budú nevyhnutne prepojené so širšími diskusiami o migračnej politike EÚ. [Budúce rokovania](#) o reforme [smernice EÚ upravujúcej návraty](#), ku ktorej sa čoskoro očakáva návrh Európskej komisie, by mohli získať rozhodujúci impulz v závislosti od vývoja diskusií o návratoch Sýrčanov. V rámci reformy smernice by sa však mohli objaviť ďalšie rozdiely medzi členskými štátmi EÚ. Vzhľadom na to, že migračné politiky si vyžadujú zásadné prehodnotenie s cieľom účinne riešiť súčasné výzvy, prístup EÚ k vysídleným Sýrčanom bude pravdepodobne predstavovať prvý kritický okamih zlomu v novom cykle.

K VECI

EÚ čelí vážnej kríze bývania spôsobenej rastúcim nájomným, neprimeranými cenami nehnuteľností a mzdami zaostávajúcimi za infláciou. EHSV žiada, aby sa urobili naliehavé opatrenia na nápravu zlyhania trhu v sektore bývania a vypracovala vhodná stratégia EÚ pre oblasť bývania. Uviedol to Thomas Kattinig, spravodajca stanoviska EHSV na tému [Sociálne bývanie v EÚ - dôstojné, udržateľné a cenovo dostupné](#).

EHSV PREDSTAVUJE RIEŠENIA NA ZVLÁDNUTIE EURÓPSKEJ KRÍZY BÝVANIA

Thomas Kattinig

Kedže nájomné sa neustále zvyšuje, ceny nehnuteľností prudko rastú a mzdy nezohľadňujú infláciu, stáva sa bývanie pre čoraz väčší počet ľudí nedostupným. Kríza bývania je v EÚ realitou.

Jej dôsledkami sú vyššie náklady na zdravotnú starostlivosť, pokles produktivity a environmentálne škody. Navyše vzhľadom na nižšiu kúpnu silu obyvateľstva má aj negatívny hospodársky dosah.

EHSV ako hlas organizovanej občianskej spoločnosti zastáva názor, že treba urýchlene prijať opatrenia, ktoré pomôžu napraviť zlyhanie trhu v sektore bývania. Vyzývame preto Komisiu, aby v spolupráci s Európskym parlamentom, členskými štátmi a občianskou spoločnosťou vytvorila komplexný balík opatrení EÚ, ktorými sa stanoví rámcové podmienky a zavedie právo na bývanie v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv a Chartou základných práv.

V tejto súvislosti vítame vymenovanie komisára pre energetiku a bývanie, ako aj avizovaný európsky plán pre cenovo dostupné bývanie, ktorý by mal byť predložený v priebehu nasledujúcich 100 dní. Okrem iného potrebujeme celoeurópsky register transparentnosti pre transakcie s nehnuteľnosťami, jednoduchšiu koordináciu, efektívnejšie postupy vydávania povolení, lepšie územné plánovanie, cenovo dostupné pozemky na výstavbu sociálnych bytov, viac investícií do renovácie a výstavby šetrnej ku klíme a program Housing First (bývanie ako prvé),

aby sme ľuďom bez domova poskytli istotu a vyhliadky do budúcnosti. Žiadame, aby sa bývanie uznalo za základné právo, ktoré bude zakotvené v primárnej legislatíve EÚ, a aby prestalo byť komoditou.

Zároveň súhlasíme s požiadavkou uvedenou v správe Enrica Lettu, že prístup k sociálnemu bývaniu by sa mal širšie vymedziť v právnych predpisoch o štátnej pomoci.

EHSV okrem toho žiada, aby sa výrazne zvýšila finančná podpora na sociálne bývanie. Po prvé, verejné investície do sociálneho bývania musia byť vyňaté z dlhových pravidiel Paktu stability a rastu. Po druhé, neziskové developerské spoločnosti a družstvá, ako aj obce by mali mať možnosť získať dlhodobé bezúročné úvery prostredníctvom plánovanej investičnej platformy alebo priamo od Európskej investičnej banky.

V dôsledku krátkodobých prenájmov, ktoré sú problémom mnohých európskych veľkomiest, sa počet dostupných bytov ešte viac znižuje. Na to, aby sme si poradili s týmto javom, potrebujeme súbor nástrojov na úrovni EÚ s rôznymi opatreniami, ako sú dane z neobývaných nehnuteľností či obmedzenie výšky nájomného, ktoré členské štátom umožnia podniknúť vhodné kroky.

Osobitnú pozornosť treba taktiež venovať a) potrebám mladých ľudí v oblasti bývania, ktoré možno uspokojiť vďaka cieľovým programom, ako je Housing First for Youth (HF4Y), a b) inklúzii osôb so zdravotným postihnutím.

V snahe zabezpečiť nielen cenovú dostupnosť, ale aj udržateľnosť bývania, by sa namiesto výstavby nových budov mala uprednostňovať renovácia a obnova. Žiadame, aby sa v záujme uľahčenia renovácie kombinovali povinné opatrenia s podpornými, čím sa zaistí spravodlivosť prijatých opatrení v oblasti klímy. Treba zabezpečiť nástroje financovania, ktoré každému, bez ohľadu na jeho finančnú situáciu, umožnia zrealizovať tepelnú a energetickú obnovu. Zároveň sa musia stanoviť povinnosti pre vlastníkov nehnuteľností, najmä pre prenajímateľov, s cieľom chrániť nájomníkov pred nadmerným zvyšovaním nájomného v dôsledku prenášania nákladov.

Napokon treba zdôrazniť, že kríza bývania nielenže zhoršuje kvalitu života európskych občanov, ale ohrozuje aj hladké fungovanie vnútorného trhu EÚ. Je preto potrebné vypracovať pre túto oblasť stratégiu EÚ s cieľom zvýšiť ponuku bývania, zaviesť opatrenia na zníženie stavebných nákladov, pomôcť zlepšiť kvalifikáciu pracovnej sily, zvýšiť produktivitu a zlepšiť environmentálne výsledky stavebníctva.

JEDNA OTÁZKA PRE...

Enrico Letta uverejnil v apríli 2024 svoju dlho očakávanú správu o budúcnosti jednotného trhu EÚ s názvom *Oveľa viac než len trh*. EHSV na svojom januárovom plenárnom zasadnutí prijal stanovisko na tému *Ako podporiť subjekty sociálneho hospodárstva v súlade s pravidlami štátnej pomoci: niekoľko úvah v nadväznosti na návrhy uvedené v správe Enrica Lettu*. Spýtali sme sa spravodajcu tohto stanoviska Giuseppeho Gueriniho do akej miery a prečo sa inšpiroval správou Enrica Lettu, ktorá okrem iného obsahuje výzvu, aby európske inštitúcie zlepšili právny rámec štátnej pomoci a umožnili podnikom sociálneho hospodárstva ľahšie získavať pôžičky a iné financovanie. Ako plánuje EHSV na základe záverov z tejto správy pomôcť takýmto podnikom pri dodržiavaní pravidiel štátnej pomoci?

ZABEZPEČENIE SPRAVODLIVEJ FINANČNEJ PODPORY PRE SUBJEKTY SOCIÁLNEHO HOSPODÁRSTVA V RÁMCI PRAVIDIEL EÚ

Giuseppe Guerini

Ako naznačuje názov správy Enrica Lettu, Európska únia a jej hospodársky a obchodný systém sú oveľa viac než len trh. Dôvodom je skutočnosť, že Európska únia sa od začiatku rozhodla byť sociálnym trhovým hospodárstvom, v ktorom hospodárska prosperita zahŕňa nielen hromadenie bohatstva, ale aj schopnosť zabezpečiť, aby bohatstvo, s ktorým sa obchoduje a ktoré sa vytvára na trhu, prospievalo všetkým.

Podniky sociálneho hospodárstva tak tvoria ekosystém, ktorý zabezpečuje solidaritu prostredníctvom podnikania, užitočný model pre súkromné organizácie, ktoré napriek tomu konajú vo všeobecnom záujme.

V správe Enrica Lettu sa uvádza tento prvok, ktorý sa už zohľadnil v akčnom pláne a odporúčaní týkajúcich sa sociálneho hospodárstva. V správe sa európske inštitúcie vyzývajú, aby uznali osobitosti podnikov sociálneho hospodárstva, prispôbili pravidlá upravujúce vnútorný trh a hospodársku súťaž a zlepšili právny rámec štátnej pomoci s cieľom zabezpečiť podnikom sociálneho hospodárstva ľahší prístup k pôžičkám a financovaniu.

EHSV významne prispel k tomu, aby európske a medzinárodné inštitúcie uznali účel a úlohu podnikov sociálneho hospodárstva. Podieľal sa na mnohých iniciatívach a prijal mnoho stanovísk v rámci činnosti, ktorá viedla k prijatiu akčného plánu pre sociálne hospodárstvo v roku 2021 a odporúčania členským štátom v roku 2023. Okrem toho sme stanoviskami o politike hospodárskej súťaže a štátnej pomoci týkajúcej sa služieb všeobecného hospodárskeho záujmu upozornili na potrebu zvýšiť prahové hodnoty pre poskytovanie štátnej pomoci *de minimis* a zabezpečili sme zmeny nariadenia, ktoré boli schválené koncom roka 2023. Požiadavky uvedené v správe Enrica Lettu na úpravu všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách a zlepšenie financovania sú v súlade s výzvami EHSV v rôznych stanoviskách vypracovaných v rokoch [2022](#) a [2023](#). Preto by sme mali naďalej pracovať na propagovaní tohto [stanoviska](#) s cieľom zvýšiť uznanie sociálneho hospodárstva. Chceme, aby si viac ľudí uvedomilo výhody účinnej regulácie hospodárskej súťaže a štátnej pomoci pre podniky sociálneho hospodárstva, ako aj pre celý systém služieb všeobecného záujmu.

AKTUALITY EHSV

Predseda Európskej rady António Costa žiada obľúbenejšiu spoluprácu o pomoc pri realizácii svojej vízie silnejšej a konkurencieschopnej Európy

Nový predseda Európskej rady António Costa v rámci svojho prvého príhovoru v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore (EHSV) načrtnol svoje kľúčové priority pre EÚ. Vyzdvihol konkurencieschopnosť ako základný kameň prosperity Európy, pričom zdôraznil, že v záujme udržateľnej budúcnosti sa musí prepojiť so sociálnymi právami. Predseda EHSV Oliver Röpke túto myšlienku podporil a doplnil, že „konkurencieschopnosť musí byť prínosom pre mnohých, nielen pre niektorých“.

António Costa vystúpil na plenárnom zasadnutí EHSV len niekoľko dní po nástupe do funkcie 1. decembra a zdôraznil, že je naliehavé spoločne konať. „Sme na dobrej ceste. Zistili sme, kde je problém, máme

ambiciózne návrhy, ale potrebná je aj politická vôľa. Zamerajme sa na rast, pracovné miesta a sociálnu Európu, aby dnešná mladá generácia mohla spätne skonštatovať, že práve teraz sme zabezpečili našu prosperitu.“

Ústrednými prvkami programu Antónia Costu sú konkurencieschopnosť a ciele reformy. Navrhne obnoviť jednotný trh, obmedziť zbytočnú reguláciu a investovať do zručností a inovácií s cieľom posilniť európske hospodárstvo. „Potrebujeme silné podniky – nie preto, že sú lacnejšie, ale preto, že vďaka svojim nápadom a kvalifikovanej pracovnej sile prinášajú inovácie,“ dodal. Takisto vyzval na reformy založené na výkonnosti inšpirované nástrojom NextGenerationEU: „Týmto smerom sa treba v budúcnosti uberať.“ Členské štáty vyzval, aby k nasledujúcemu rozpočtu EÚ zaujali otvorený prístup.

„Konkurencieschopnosť nie je len o hospodárskych cieľoch, je o vytváraní príležitostí pre všetkých Európanov a podpore odolnosti,“ zdôraznil **Oliver Röpke**. „Hospodársky rast sa musí dosahovať súbežne so sociálnym pokrokom, pričom sa musí zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo.“

António Costa ocenil úlohu EHSV pri podpore sociálneho dialógu a nazval ho „európskym modelom“ komunikácie s občanmi. „Sociálny dialóg nám umožňuje nájsť udržateľné riešenia prostredníctvom neustálych rokovaní medzi rôznymi zástupcami našich spoločností. Najmä teraz je to veľmi dôležité,“ doplnil.

Diskusia v pléne sa zamerala na kľúčové otázky, ktoré António Costa označil za prioritné a medzi ktoré patrí aj bývanie, migrácia a náklady na energiu. Oliver Röpke zdôraznil potrebu praktických riešení, pričom poukázal na potrebu investícií do vzdelávania, rekvalifikácie, cenovo dostupného bývania a zelenej transformácie. „EHSV je plne odhodlaný začleniť hlas občianskej spoločnosti do procesu formovania Európy, ktorá je inkluzívna, odolná a pripravená na výzvy budúcnosti.“ (gb)

Účastníci historicky prvého fóra EHSV o bývaní uviedli, že bývanie musí byť základným právom

Bývanie sa musí považovať za základné právo, ktorým sa pre všetkých Európanov vrátane mladých ľudí a zraniteľných skupín zabezpečí dôstojné a udržateľné ubytovanie.

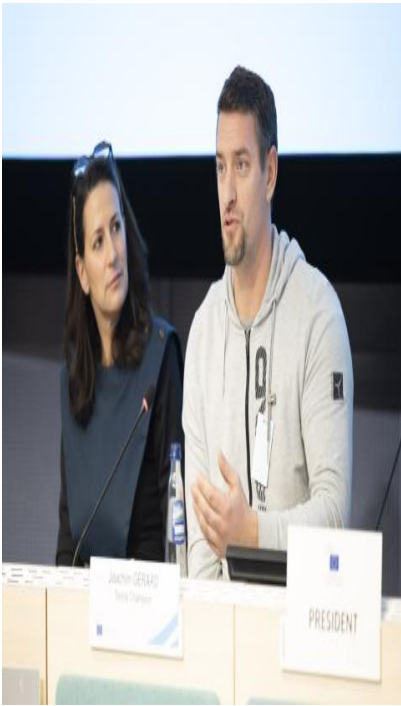
Táto jednoznačná požiadavka vzišla z fóra EHSV o bývaní, ktoré sa po prvýkrát konalo 5. decembra 2024 počas plenárneho zasadnutia výboru. Na diskusii sa zúčastnili poprední rečníci a bolo prijaté aj stanovisko na túto tému.

Po vymenovaní **Dana Jørgensena** za komisára pre energetiku a bývanie predseda EHSV **Oliver Röpkke** privítal historické rozhodnutie vytvoriť v novej Komisii osobitné portfólio pre oblasť bývania. „Bývanie je základným právom, nie výsadou, a nemôžeme akceptovať, že pri niektorých zraniteľných skupinách obyvateľstva zostáva táto základná

potreba neuspokojená“, uviedol predseda a dodal: „Keďže čelíme vážnej kríze bývania, ktorá postihuje takmer každý členský štát, zdôrazňujem naliehavú potrebu zabezpečiť, aby sa cenovo dostupné, udržateľné a dôstojné bývanie stalo realitou pre všetkých.“

Bent Madsen, predseda organizácie Housing Europe, vyzval na to, aby sa obytné budovy začali považovať za infraštruktúru, ktorá je podobne ako zdravotnícke a vzdelávacie zariadenia životne dôležitá pre spoločnosť, a stotožnil sa s postojom nového komisára pre bývanie, ktorý povedal, že náš prístup by mal byť založený na hodnotách, pravidlách a investíciách. „Ako verejné družstvo a ako poskytovatelia sociálneho bývania sme pripravení ukázať spôsob, ako zabezpečiť domovy, ktoré naši ľudia a naše spoločnosti potrebujú,“ vyhlásil Madsen.

V stanovisku na tému [Sociálne bývanie v EÚ – dôstojné, udržateľné a cenovo dostupné](#), ktoré vypracovali **Thomas Kattinig** a **Rudolf Kolbe**, EHSV konštatuje, že došlo k zlyhaniu trhu s bývaním. Tento problém je potrebné riešiť zlepšením rámcových podmienok, ako sú údaje, koordinácia, schvaľovacie procesy a predpisy územného plánovania, ustanovením základného práva na bývanie, poskytnutím dostatočného financovania, uplatňovaním prístupu „bývanie ako prvé“ pre ľudí bez domova a väčším zameraním na udržateľnosť a potreby mladých ľudí. (mp)

Nielen paraolympionici, ale aj vrcholoví športovci

EHSV usporiadal diskusiu pri príležitosti oslavy Medzinárodného dňa osôb so zdravotným postihnutím, ako aj oslavy olympijského ducha na svojom plenárnom zasadnutí 5. decembra v Bruseli.

EHSV oslávil Medzinárodný deň osôb so zdravotným postihnutím a olympijského ducha pozvaním hostí zo sveta paraolympijského športu vrátane belgického paraolympijského športovca a šampióna **Joachima Gérarda**.

Predseda EHSV **Oliver Röpke** na úvod zasadnutia skonštatoval, že „táto diskusia poukazuje na naliehavú potrebu riešiť rozdiely v zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím. Napriek existujúcim právnym rámcom je príliš veľa ľudí vylúčených z trhu práce z dôvodu pretrvávajúcich prekážok. EHSV požaduje prijatie opatrení na vytvorenie inkluzívnych pracovných miest, odstránenie systémových prekážok a zabezpečenie rovnakých príležitostí pre všetkých. V naozaj inkluzívnej Európe sa nesmie na nikoho zabudnúť.“

Pán Gérard, belgický tenista na invalidnom vozíku a šampión, na plenárnom zasadnutí povedal, že keď začal hrať tenis, často sa stretával s prekvapením a dokonca s protestmi, že svojím vozíkom „zničí kurt“. „Za posledných 10 rokov sme zaznamenali obrovský pokrok v úlohe ľudí so zníženou pohyblivosťou vo svete športu. Hral som na viacerých grandslamových turnajoch po celom svete a vďaka týmto hrám a paraolympiáde cítim, že som čoraz viac akceptovaný ako vrcholový športovec. Nielen ako paraolympijský športovec, ale ako vrcholový športovec.“

Anne d'Ieteren, predsedníčka francúzsky hovoriacej federácie pre šport zdravotne postihnutých ([La Ligue Handisport Francophone](#)), poukázala na to, že napriek veľkým úspechom, ktoré ukázali paraolympijské hry, v každodennom živote ľudí so zdravotným postihnutím stále existuje mnoho prekážok. „Značný počet športových zariadení je stále neprístupných, s nedostatočnými parkovacími zariadeniami alebo zlou vonkajšou úpravou. Môže sa zdať, že ide o malé problémy, ale ich kumulatívny účinok môže znemožniť účasť a odradiť od nej.“

Aurel Laurențiu Plosceanu, podpredseda EHSV zodpovedný za komunikáciu, privítal **pána Gérarda a pani d'Ieteren** a uviedol, že „ich prítomnosť a výsledky nám pripomínajú, aké inšpirujúce môžu byť vynikajúce športové výkony pre nás všetkých, ktorí sa snažíme naplno rozvinúť svoj potenciál, a zároveň ukazujú, akú dôležitú úlohu zohrávajú osoby so zdravotným postihnutím v našej spoločnosti, a najmä v oblasti športu.“

Christophe Lefèvre, predseda [stálej skupiny EHSV Práva osôb so zdravotným postihnutím](#), sa vyslovil za vytvorenie mechanizmu EÚ pre prístupnosť s ukazovateľmi prístupnosti, ktorý by zahŕňal oblasti, ako je udržateľné bývanie, šport, spravodlivosť a vzdelávanie, zatiaľ čo **Pietro Vittorio Barbieri** (člen stálej skupiny) dodal, že je nevyhnutné, aby všetky osoby so zdravotným postihnutím žijúce v Európe mali prístup k športu a vzdelávaniu, aby sme všetci mali v spoločnosti zaručené rovnaké výsady.“ (Im)

Občianska spoločnosť hnacou silou zmien na africkom kontinente

EHSV usporiadal na svojom decembrovom plenárnom zasadnutí diskusiu o demokracii v Afrike so zástupcami Hospodárskej, sociálnej a kultúrnej rady (ECOSOCC) Africkej únie. Obe strany sa zhodli na tom, že občianska spoločnosť je hnacou silou pre vytvorenie úspešného partnerstva medzi EÚ a Afrikou, ktoré bude založené na rovnosti a bude podporovať občiansky a sociálny dialóg.

V diskusii na plenárnom zasadnutí, na ktorom bolo prijaté aj stanovisko [Demokracia v Afrike – súčasná situácia a vyhliadky do budúcnosti. Akú úlohu môže zohrávať EHSV?](#), EHSV opätovne zdôraznil svoj záväzok

posilniť strategické partnerstvo s Africkou úniou a podporiť iniciatívu vytvoriť spoločný podnik na propagovanie hodnôt demokracie, inkluzívneho dialógu a udržateľného rozvoja. EHSV a ECOSOCC Africkej únie podpísali v júli 2024 memorandum o porozumení.

Programový vedúci ECOSOCC Africkej únie **Kyeretwie Osei** vo svojom príhovore v mene predsedu **Khalida Boudaliho** vysvetlil: „Máme dôležitú úlohu pomôcť rozšíriť demokratické inštitúcie po celom kontinente. Treba pritom zabezpečiť, aby sa mohla etablovať dobrá správa vecí verejných, okrem iného znížením a odstránením korupcie a vytváraním priestorov, kde budú môcť občania vyjadrovať svoje názory. Občianska spoločnosť zohráva v tomto úsilí kľúčovú úlohu.“

Predseda EHSV **Oliver Röpke** v súvislosti zdôraznil: „Pri propagovaní úlohy občianskej spoločnosti v Afrike má spolupráca s ECOSOCC Africkej únie rozhodujúci význam. Občianska spoločnosť by sa mala podieľať na rozhodovacom procese aj na riešení ďalších výziev, ako je zmena klímy, udržateľný rozvoj a migrácia.“

EHSV sa na tieto výzvy zameril vo svojom stanovisku, pričom vyjadril presvedčenie, že spolu s uznanými zástupcami platforiem občianskej spoločnosti v Afrike môže prispieť k presadzovaniu demokratických hodnôt, ochrane ľudských práv a podpore demokratických režimov v Afrike.

Člen EHSV a spravodajca stanoviska **Carlos Trindade** uviedol, že európsky prístup k rozvoju demokracie v Afrike by mal byť založený na rovnocennom partnerstve a zohľadňovať komplexnosť tohto kontinentu z hľadiska hospodárskeho rozvoja, rozmanitosti a geopolitických záujmov.

O tom, aké dôležité je posilniť postavenie žien v Afrike, hovorila regionálna výkonná riaditeľka organizácie International Cooperative Alliance-Africa (ICA-Africa) **Sifa Chiyoge Buchekabiri**: „Je nevyhnutné bojovať za posilnenie postavenia žien, keďže ženy sú často hlavnou oporou svojej domácnosti. Zlepšením ich postavenia preto pomáhame nielen jednotlivcom, ale posilňujeme postavenie celých komunít.“

Spravodlivá transformácia pre Európu: EHSV žiada spravodlivé a inkluzívne ekologické opatrenia

EHSV žiada spravodlivú a inkluzívnu transformáciu pri prechode EÚ ku klimateckej neutralite. EHSV vo svojom nedávnom stanovisku zdôrazňuje potrebu koordinovaného úsilia s cieľom zabezpečiť, aby sa pri plnení ambiciózných cieľov v oblasti klímy na nikoho nezabudlo. Tieto odporúčania sú v súlade s prioritami Európskej komisie na roky 2024 - 2029, ktoré sa zameriavajú na pracovné miesta, zručnosti, sociálne zabezpečenie a regionálne rozdiely.

EHSV sa zasaďuje za komplexný súbor politických opatrení v oblasti spravodlivej transformácie, ktorý by členským štátom umožnil flexibilitu pri riešení ich vlastných osobitných okolností. EHSV okrem toho, že vyčlenil sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie ako kľúčové nástroje, taktiež navrhuje aj mapovanie nedostatkov v oblasti zručností, inkluzívne programy odbornej prípravy, transparentné plány transformácie podnikov, rozsiahlejšie konzultácie s pracovníkmi a začlenenie zásad spravodlivej transformácie do rámcov EÚ, ako je Európsky pilier sociálnych práv.

„Chceme, aby spravodlivá transformácia bola príbehom, v ktorom spravodlivosť, odolnosť a udržateľnosť vytvárajú cestu k ekologickejšej a inkluzívnejšej budúcnosti,“ vyhlásil spravodajca stanoviska Dirk Bergrath.

EHSV v stanovisku zdôraznil, že v záujme dosiahnutia cieľov Európy v oblasti klímy – zníženia emisií o 75 % do roku 2030 a nulovej bilancie emisií do roku 2050 – je potrebné, aby spravodlivosť bola zakotvená v politikách. Na udržanie verejnej podpory a zabezpečenie úspechu Európskej zelenej dohody je nevyhnutné uprednostniť dôstojnú prácu, sociálne začlenenie a znižovanie chudoby.

EHSV okrem toho zdôrazňuje ciele podporu regiónov, ktoré sú neúmerne zasiahnuté zelenou transformáciou. Mapovanie regionálnych potrieb a sektorových zmien má kľúčový význam, pričom stredisko pre monitorovanie spravodlivej transformácie by monitorovalo pokrok a zabezpečovalo, aby sa neprehliadalo žiadne spoločstvo.

Na preklopenie medzier vo financovaní je nevyhnutné rozšíriť Fond na spravodlivú transformáciu, mobilizovať súkromné investície a zosúladiť finančné nástroje EÚ. Sociálne a environmentálne podmienky zabezpečia spravodlivé pridelovanie prostriedkov so zameraním na odbornú prípravu a ochranu zraniteľných skupín.

(ks)

[Európsky deň spotrebiteľov EHSV: EÚ by sa mala na?alej angažovať v súvislosti s modrou dohodou](#)

Európsky deň spotrebiteľov 2024 bol venovaný téme [Výzvy súvisiace s vodou: prieskum postojov spotrebiteľov - napredovanie v otázke európskej modrej dohody](#). Na podujatí sa vyzdvihla potreba udržateľného hospodárenia s vodami, zlepšenia infraštruktúry a vzdelávania spotrebiteľov s cieľom zabezpečiť, aby voda zostala cenovo dostupná pre všetkých Európanov.

Z údajov zverejnených pri príležitosti Európskeho dňa spotrebiteľov, ktorý 9. decembra usporiadal **Európsky hospodársky a sociálny výbor** (EHSV), vyplýva, že cena vody sa do roku 2030 zvýši o 25 % a EÚ bude musieť investovať viac ako 250 miliárd EUR na uspokojenie potrieb Európy v oblasti vody a na vybudovanie spoločnosti, v ktorej má každý prístup k čistej a cenovo dostupnej vode.

Voda sa stáva vzácnym zdrojom, a to aj v Európe: až 30 % Európanov čelí aspoň raz v roku nedostatku vody. To znamená, že aj spotrebiteľia, ktorí ešte stále považujú vodu za prakticky neustále dostupnú komoditu, budú musieť zmeniť svoje správanie a začať ju využívať efektívnejšie, a to tým, že si budú lepšie všímať svoju vodnú stopu a tiež využívať inteligentné technológie na úsporu vody.

Veľkí znečisťovatelia by však nemali prenášať svoje skryté výdavky na spotrebiteľov, ale by mali sami platiť.

Vzhľadom na to, že na výrobu jediného kilogramu mäsa je potrebných 15 000 litrov vody a na výrobu jedného páru džínsov 8 000 litrov, budú musieť aj veľkí spotrebiteľia vody (ako napríklad spracovateľský priemysel a najmä poľnohospodárstvo, ktoré sa na celkovej spotrebe vody podieľa 72 %) znášať aj náklady svojho environmentálneho vplyvu a investovať do lepších výrobných zariadení.

„Voda by sa mala považovať za základnú súčasť budúcich hlavných politických iniciatív Európskej komisie. Uvítali by sme spustenie novej koalície pre vodu s cieľom prispieť k vykonávaniu európskej modrej dohody. V súčasnosti pracujeme na vytvorení platformy zainteresovaných strán pre európsku modrú dohodu,“ uviedla **Milena Angelova**, spravodajkyňa stanoviska EHSV na tému [Efektívna spotreba vody a informovanosť spotrebiteľov o ich vodnej stope](#). Zdôraznila pritom význam [európskej modrej dohody](#) ako kľúčovej iniciatívy EHSV, ktorý je „priekopníckou inštitúciou EÚ“, pokiaľ ide o otázky týkajúce sa vody.

Gaetano Casale, riaditeľ styčnej kancelárie vzdelávacieho inštitútu so zameraním na vodu IHE DELFT a hlavný rečník na podujatí, vo svojom vystúpení poukázal na to, že voda je v Európe stále podceňovaná. Podľa jeho slov je v súčasnosti absolútne nevyhnutný udržateľný prístup k vode a zvyšovanie povedomia o environmentálnych nákladoch, ako aj výzvach vyplývajúcich z rastúcej svetovej populácie a zmeny klímy.

„Priali by som si, aby sme všetci spoločne – občania, vlády, agentúry, vedci, priemysel a zákonodarcovia – využili túto jedinečnú príležitosť a urobili rozhodný krok vpred v snahe zaistiť odolnosť vody – v pôde, v mori, či v atmosfére – ako jedného z našich najcennejších zdrojov voči budúcim zmenám,“ uzavrela tieňová spravodajkyňa Európskeho parlamentu pre rámcovú smernicu o vode. **Hildegard Bentele**. (II)

EHSV stojí na strane bieloruského ľudu

EHSV, Európska nadácia pre demokraciu (EED) a Press Club Belarus (Klub novinárov Bieloruska) zorganizovali 13. decembra 2024 seminár o úlohe bieloruských nezávislých médií pri podpore odolnej a demokratizujúcej sa spoločnosti. Bieloruské nezávislé médiá, ktoré sú jediným zdrojom informácií pre ľudí v krajine, musia byť finančne podporované a zapájané do partnerstiev so západnými médiami, aby sa Bielorusko udržalo na poprednom mieste záujmu v medzinárodnom spravodajstve.

Účastou na iniciatíve Dni Bieloruska (9. – 13. decembra 2024), ktorú zorganizovali Európska služba pre vonkajšiu činnosť a Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení, EHSV preukázal svoj neochvejný záväzok voči demokratickému Bielorusku, ktoré rešpektuje ľudské práva a slobodu prejavu.

Predseda EHSV **Oliver Röpke** na úvod podujatia poznamenal, že „nezávislé médiá sú základom slobodnej a demokratickej spoločnosti. Dnes v rámci Dní Bieloruska opätovne potvrdzujeme svoju solidaritu s bieloruským ľuďom a jeho odvážnym bojom proti dezinformáciám a útlaku.“

Výkonný riaditeľ EED **Jerzy Pomianowski** zdôraznil, že „výsledok volieb 26. januára je už vopred istý a režim sa pokúsi obrátiť list. Bude sa snažiť legitimizovať na medzinárodnej úrovni a očistiť sa od represíí. Zdá sa však, že nezávislé bieloruské médiá sú úspešné pri zapájaní publika.“

Hanna Liubakova, nezávislá novinárka žijúca v exile, ktorá bola v neprítomnosti odsúdená na 10 rokov väzenia na základe obvinení zo štyroch trestných činov, je nadšená motiváciou bieloruského ľudu byť informovaný a mať prístup k nezávislým médiám, pričom zdôraznila, že 50 % návštev bieloruských webových stránok prevádzkovaných v zahraničí pochádza práve z Bieloruska. Potvrdila, že až 90 % používateľov sociálnych médií je v Bielorusku. Dodala, že „nezávislé médiá v Bielorusku sú najlepšou protilátkou Lukašenkovej a kremelskej propagandy.“

Natalia Belikova, ktorá pracuje pre Press Club Belarus, uviedla, že cieľom novej vládnej propagandy je poskytnúť nové chápanie toho, čo sú voľby, a preto sa snažia zjednotiť ľudí a povzbudiť ich, aby preukázali svoje vlastenectvo. Natalia Belikova poznamenala, že „takouto taktikou chce vláda docieľiť zmenu chápania demokracie u všetkých obyvateľov.“

Na záver seminára bol premietnutý celovečerný film *Under the Grey Sky*, ktorý sa inšpiroval skutočným príbehom uväznenej bieloruskej novinárky **Kaciaryny Andrejevovej**. Na premietaní sa zúčastnila aj režisérka filmu **Mara Tamkovič**. (mt)

Copyright: CMEDIA CORPORATION

Pod krutým bieloruským nebom

EHSV usporiadal v decembri premietanie filmu *Under the Grey Sky (Pod sivým nebom)* o bieloruských novinároch, ktorí zaplatili vysokú osobnú cenu za informovanie o politických nepokojoch vo svojej krajine.

Prvý celovečerný film bielorusko-poľskej režisérky **Mary Tamkovič** *Under the Grey Sky* zachytáva srdcovú príbeh bieloruskej novinárky Leny, ktorá skončila vo väzení po tom, ako naživo odvysielala tvrdý zákrok vlády proti pokojnej demonstrácii na Námestí zmien v Minsku. Dej sa odohráva v roku 2020, keď sa Bieloruskom prehnala bezprecedentná vlna protestov po zmanipulovaných voľbách, v ktorých bol Aleksander Lukašenko po šiesty raz zvolený za prezidenta.

Lena a jej kameramanka Olja sú zatknuté po tom, ako pokračujú v nakrúcaní protestov, hoci ich odhalil policajný dron. Po následnom absurdnom kafkovskom prekrútení reality je Lena najprv obvinená z „organizovania nepokojov a narušenia verejnej dopravy“ a vzápätí je proti nej vznesené obvinenie z vlastizrady. Z pôvodne sedem dní trvajúceho zadržania sa po tajnom súdnom procese stal osemročný trest odňatia slobody. Jej kolegyňa dostala dva roky. Lenin manžel Ilja, ktorému policajný režim takisto komplikuje život, sa zúfalo snaží dostať ju z väzenia a dokonca presvedčiť ju, aby priznala vinu výmenou za prepustenie na slobodu. Lena to však nedokáže urobiť.

Námetom pre film bol skutočný príbeh novinárov bieloruskej televíznej stanice Belsat **Kaciaryny Andrejevovej**, jej manžela **Ihara Iljaša** a jej kolegyne **Darje Čulcovej**. Zatiaľ čo Darja sa po dvoch rokoch dostala z väzenia na slobodu, Kaciaryna a Ihar sú stále vo väzení, pričom Kaciaryna si odpykáva predĺžený trest odňatia slobody v trvaní osem rokov a tri mesiace. Nie sú zďaleka jediní: Bieloruská asociácia novinárov odhaduje, že na konci roka 2024 bolo za mrežami ešte 45 pracovníkov médií. Mnohí čelia tlaku aj po úteku do zahraničia.

Film mal [svetovú premiéru](#) na festivale Tribeca v New Yorku v júni 2024.

Film *Under the Grey Sky* bol 13. decembra premietnutý v priestoroch Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) za prítomnosti režisérky Tamkovič v rámci [seminára](#) o úlohe bieloruských nezávislých médií pri podpore odolnej a demokratizujúcej spoločnosti.

EHSV Info oslovil v súvislosti s filmom jeho režisérku **Maru Tamkovič**.

Do akej miery film zachytáva skutočné udalosti a osud Kaciaryny Andrejevovej? Použili ste nejaké skutočné zábery z protestov v roku 2020 a z jej súdneho procesu?

Skutočné zábery sú vo filme použité niekoľkokrát. Protest, ktorý hlavné postavy na začiatku filmu vysielajú, naozaj nakrúcala Kaciaryna Andrejeva a Darja Čulcova, takže ide o reálne zábery zakomponované do hranej scény. Zadržanie Ramana Bandarenku, ktoré hlavné protagonistky sledujú na svojom laptopu, je tiež skutočným záznamom (poznámka redakcie: aktivista Raman Bandarenka bol ubitý na smrť maskovanými zločincami po tom, ako sa im snažil zabrániť strhnúť červené a biele stuhy symbolizujúce bieloruskú vlajku pred sovietskou okupáciou). Na konci filmu je ako epilóg zostrih Kaciaryniných živých prenosov z protestov.

Základná dejová línia je úzko spätá so skutočnosťou: spôsob, akým boli novinárky zadržané a stíhané, ako aj tresty, ktoré dostali. Mojm cieľom však nebolo ukázať presný prehľad udalostí, ale skôr zachytiť emocionálnu realitu pri voľbe, pred ktorou tí ľudia stáli, a bolestivých rozhodnutiach, ktoré museli urobiť. Postavy majú iné mená, aby bol medzi nimi a hlavnými vzormi určitý odstup, ale tiež aby boli diváci nútení zamyslieť sa nad týmto príbehom ako nad jedným z mnohých, ako o metafore pre to, čo sa stalo celému národu.

Vie širšia verejnosť v Bielorusku, čo sa stalo Kaciaryne Andrejevovej a ďalším novinárom, ako je ona? Viete, koľko ľudí malo rovnaký alebo podobný osud?

V Bielorusku došlo k politickému zatýkaniu a represii v takom širokom rozsahu, že je ťažké o tom nevedieť. Najmenej 130 000 ľudí čelilo rôznym formám represii a po roku 2020 opustilo krajinu približne 500 000 ľudí. To je jednoducho príliš veľké množstvo na to, aby sa to dalo utajiť.

Oficiálny počet politických väzňov (obvinených alebo odsúdených na základe obvinenia z trestného činu) je v Bielorusku za posledné roky stabilný – ide asi o 1 300 osôb, avšak treba si uvedomiť, že stovky, ak nie tisíce, si už svoj trest odpykali, nektorí boli už prepustení a veľa novo odsúdených osôb sa bojí dovoliavať sa statusu politického väzňa. Ide o premyslený reťazec represii, ktorý je v neustálom pohybe, pričom prepustených väzňov nahrádzajú noví.

Čo Vás motivovalo k nakrúteniu tohto filmu? Čo by ste ním chceli docieľiť?

Ako Bieloruska som pociťovala naliehavú potrebu niečo urobiť, keď bieloruský režim brutálne zakročil proti protestom v roku 2020. Ako bývalá novinárka som sa dokázala silne vcítiť do mojich postáv. Ako režisérka som videla silný, hlboko dojemný príbeh, ktorý som musela vyrozprávať.

Čo by ste si želali, aby si divák odniesol ako hlavné posolstvo alebo hlavnú emóciu po zhladnutí tohto filmu?

Skutočne dúfam, že sa ľudia trocha zamyslia na tým, čo je vlastne sloboda, akú môže mať cenu a či si naozaj vážia to, čo majú. Dúfam, že budú myslieť na Káciu a Ihara a každého človeka, ktorý je vo väzení, pretože sloboda je niečo, čo veľa ľudí v Európe považuje za úplnú samozrejmosť.

Čo by mala EÚ - jej inštitúcie, občianska spoločnosť, združenia novinárov, združenia pre ľudské práva a národné vlády - urobiť, aby pomohla?

Naliehavo vyzývam EÚ, aby nezabudla na Bielorusko a neodpisovala ho ako beznádejný prípad. Podpora zo strany EÚ umožňuje našej kultúre, médiám a občianskej spoločnosti prežiť pod týmto obrovským tlakom, a hoci sa to môže zdať ako dlhodobá investícia, oplatí sa to.

„Ak by neexistovala, musela by sa vytvoriť“ – kontaktná skupina EHSV oslavuje 20. výročie svojho vzniku

Pri príležitosti 20. výročia vytvorenia kontaktnej skupiny EHSV jej zakladatelia a súčasní členovia vyzvali na aktívne kroky v záujme ochrany európskej demokracie, otvoreného verejného priestoru a spravodlivej Európy.

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) oslávil 11. decembra 20. výročie vytvorenia svojej [kontaktnej skupiny](#) s európskymi organizáciami a sieťami občianskej spoločnosti, ktorá je jediným stálym orgánom pre politický dialóg a štruktúrovanú spoluprácu medzi organizáciami občianskej spoločnosti a inštitúciami EÚ. Kontaktná skupina za dve

desaťročia svojej existencie významne prispela k tomu, aby bol hlas organizovanej občianskej spoločnosti vypočutý a aby sa v agende EÚ venovala pozornosť otázkam, ktoré sú pre ňu dôležité. Skupinu tvorí 45 sietí občianskej spoločnosti pôsobiacich na európskej úrovni, ktoré plne reprezentujú zásady zakotvené v článku 11 zmluvy.

„Pri príležitosti osláv 20 rokov existencie kontaktnej skupiny EHSV oceňujeme nielen jej pozoruhodné úspechy, ale aj trvalé partnerstvá, ktoré formovali participatívnu demokraciu v Európe. Za dve desaťročia sa kontaktná skupina stala dynamickou platformou, ktorá posilňuje hlasy občianskej spoločnosti a podporuje spoluprácu medzi rôznymi zainteresovanými stranami. Do budúcnosti budeme pokračovať v spoločnom upevňovaní demokratických hodnôt, rozširovaní občianskeho priestoru a vytváraní Európy, ktorá skutočne slúži všetkým občanom,“ uviedol predseda EHSV **Oliver Röpké** vo svojom úvodnom príhovore.

„Naša cesta nebola jednoduchá,“ vysvetlila **Brikena Xhomaqi**, spolupredsedníčka kontaktnej skupiny, „naučili sme sa však vzájomne si dôverovať. A dúfam, že našu spoluprácu posilníme a spoločne sa budeme usilovať o vytvorenie súdržnej európskej stratégie občianskej spoločnosti.“

Podpredsedníčka Európskeho parlamentu zodpovedná za vzťahy s organizáciami občianskej spoločnosti **Katarina Barley** vo svojom hlavnom prejave vyhlásila, že „Európsky parlament je pripravený posilniť spoluprácu s kontaktnou skupinou. Potrebujeme štruktúrovanejšiu spoluprácu s organizáciami občianskej spoločnosti. Spoločne musíme urobiť viac v boji proti hrozbám pre demokraciu v Európskej únii, ktoré sú väčšie ako kedykoľvek predtým v jej histórii.“ Dodala, že „ak by kontaktná skupina ešte neexistovala, musela by sa vytvoriť.“

Na dynamickom podujatí pri príležitosti [20. výročia vytvorenia kontaktnej skupiny](#) sa zúčastnilo viac ako sto pozvaných osôb vrátane niekoľkých kľúčových predstaviteľov sektora občianskej spoločnosti. Boli medzi nimi zástupcovia organizácií občianskej spoločnosti zo Srbska a Moldavska v súlade s politikou EHSV pozývať zástupcov kandidátskych krajín EÚ, aby sa zúčastňovali na jeho práci. Pozvanie prijali aj štyria bývalí predsedovia EHSV: **Staffan Nilsson**, **Henri Malosse**, **Luca Jahier** a **George Dassis**. Luca Jahier zdôraznil, že EHSV je zodpovedný za vytvorenie a udržiavanie platformy pre občiansky dialóg, zatiaľ čo George Dassis uviedol, že „hlavným cieľom je žiť v mieri a preto musíme byť silní a držať spolu.“

Nemohli ste sa zúčastniť? Pozrite si záznam z podujatia, spoločné vyhlásenie predsedníctva kontaktnej skupiny, záverečné video, fotografie a tlačovú správu [na stránke podujatia tu](#). (Im)

Horúca novinka: práve vyšla brožúra o aktivitách EHSV počas poľského predsedníctva Rady EÚ

Maďarsko 1. januára odovzdalo štafetu vo vedení EÚ Poľsku, ktoré bude počas prvých šiestich mesiacov roka predsedáť Rade EÚ. Poľské predsedníctvo prichádza v čase, keď Európa prechádza transformáciou a zároveň začína nový mandát Európskej komisie.

Vzhľadom na pokračujúcu agresiu Ruska voči Ukrajine a geopolitické napätie, ktoré dosiahlo najvyššiu úroveň v nedávnej histórii Európy, Poľsko zameriava svoje priority na zastrešujúcu tému bezpečnosti, ktorá zahŕňa vonkajšiu, vnútornú, hospodársku, energetickú, potravinovú a zdravotnú bezpečnosť, ako aj zabezpečenie právneho štátu.

Tieto priority sú v súlade so záväzkom Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru podporovať súdržnosť, chrániť demokratické hodnoty a zabezpečiť stabilnú prosperitu. „V EHSV sme hrdí na to, že sme spoľahlivým a angažovaným partnerom poľského predsedníctva Rady EÚ, a sme odhodlaní zohrávať aktívnu úlohu pri formovaní politických priorít, ktoré

Copyright: Polish Presidency. Council of the European Union

vymedzia tento nový európsky cyklus,“ uviedol predseda EHSV **Oliver Röpke**.

Na žiadosť poľského predsedníctva vypracuje EHSV 14 prieskumných stanovísk. Pozrite si našu novú brožúru a dozviete sa viac o týchto stanoviskách, ako aj o inej práci EHSV v prvom polroku 2025. Takisto v nej nájdete informácie o poľských členoch EHSV a organizáciách, ktoré zastupujú. Brožúra je dostupná výlučne online v angličtine, poľštine, francúzštine a nemčine. (II)

„Rebranding Europe“

Ak chce EÚ prežiť, musí účinne komunikovať, najmä v súčasnom kontexte bujnejúcich dezinformácií, rýchleho vzostupu umelej inteligencie a nárastu autoritárskych tendencií. Na to, aby sa informácie o EÚ dostali ku každému, musia sa komunikačné aktivity presunúť na miestnu úroveň.

Rebranding Europe, nová kniha, ktorú napísal komunikačný stratég a spisovateľ **Stavros Papagiannas**, ponúka námety na kritickú diskusiu o úlohe EÚ na globálnej scéne. Európa tu totiž stojí na rúžcestí, zoči-voči ruskej agresii proti Ukrajine, ktorá vstupuje do tretieho roka, vojne na Blízkom východe a sérii geopolitických a hospodárskych výziev.

Prezentácia knihy sa uskutočnila 3. decembra v budove Residence Palace v Bruseli a zúčastnil sa na nej i podpredseda EHSV zodpovedný za komunikáciu **Laurențiu Plosceanu**, ktorý sa zapojil do diskusie o postavení Európy na turbulentnej globálnej scéne a o potrebe EÚ účinne komunikovať o jej hodnotách.

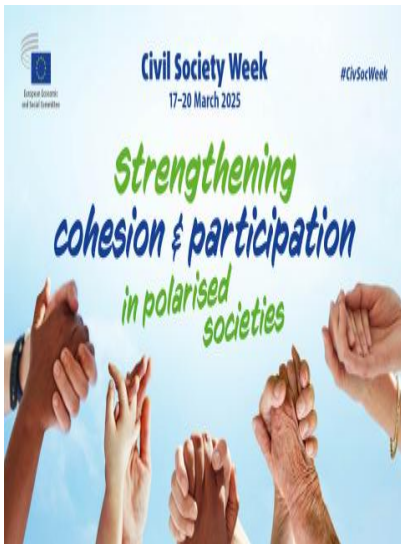
„Pre EÚ je toto rozhodujúci okamih. Na zabezpečenie svojej budúcnosti musí Európa svojim občanom a svetu sprostredkovať jasnú a presvedčivú víziu. Nejde o politiku – ide o dôveru, identitu a spoločné ciele,“ uviedol Papagiannas.

Účastníci diskusie zdôraznili, že účinná komunikácia nie je len možnosťou, ale aj nevyhnutnosťou na prežitie EÚ, najmä v súčasnej ére dezinformácií, umelej inteligencie a rozmáhajúceho sa autoritárstva. Európa musí byť lídrom pri presadzovaní demokracie a ľudských práv. Úloha médií má zásadný význam pri formovaní európskeho verejného priestoru, ako uznal šéfredaktor spravodajskej platformy EU Reporter a moderátor diskusie **Colin Stevens**. „My, médiá, musíme stále a znova vysvetľovať, že Európa sa týka všetkých. A musíme to robiť každý deň v týždni,“ dodal.

Odborníci sa zhodujú na tom, že je veľmi ťažké bojovať proti dezinformáciám alebo falošným správam, najmä od vstupu umelej inteligencie do hry. Najúčinnnejším protiopatreniam je posilniť odolnosť obyvateľstva.

Podpredseda Plosceanu poznamenal, že „nastal čas viac ľuďom načúvať, než im niečo hovoriť. Ľudia požadujú väčšie zapojenie a účasť.“ Zdôraznil význam spolupráce s regionálnou tlačou a vyzval inštitúcie EÚ, aby rozvíjali partnerstvá s regionálnymi médiami a pozývali regionálnych novinárov do Bruselu. Na záver vyjadril svoje presvedčenie, že Európa musí komunikovať na miestnej úrovni, a to aj na tej najnižšej.

Keďže veľká väčšina Európanov uvažuje najprv na miestnej, potom regionálnej, potom národnej, a len na konci na európskej úrovni, komunikácia o Európe sa musí prispôbiť tejto realite a uznať, že ak chceme osloviť ľudí, musia sa použiť naratívy zasadené do miestneho, regionálneho a národného kontextu. (mt)

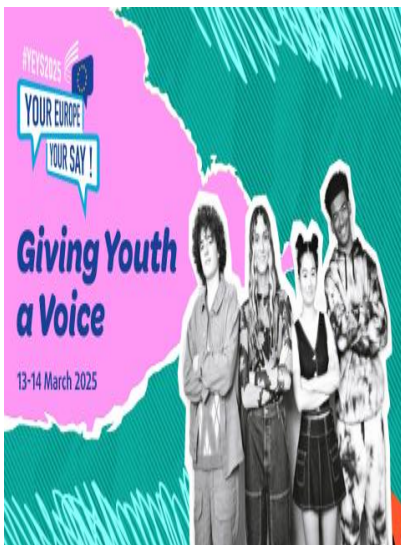
Poznaťte si do kalendára: Týždeň občianskej spoločnosti EHSV 17. – 20. marca 2025

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) ako inštitucionálny partner občianskej spoločnosti už onedlho odštartuje druhý ročník Týždňa občianskej spoločnosti.

Na štvordňovom podujatí zameranom na tému **Posilnenie súdržnosti a účasti v polarizovaných spoločnostiach** sa uskutočnia viaceré zasadnutia pod vedením [kontaktnej skupiny EHSV pre európske organizácie a siete občianskej spoločnosti](#). Okrem iného sa účastníci môžu tešiť na [Deň európskej iniciatívy občanov](#), [slávnostné odovzdávanie Ceny pre občiansku spoločnosť](#) a príspevky národných hospodárskych a sociálnych rád, zástupcov mládeže, novinárov a organizácií občianskej

spoločnosti z kandidátskych krajín.

Registrácia sa začne vo februári 2025. Viac informácií nájdete už čoskoro na [webovej stránke](#) a [kanáloch sociálnych médií](#) Týždňa občianskej spoločnosti #CivSocWeek. Sledujte nás ďalej!

Stredné školy: pripravte sa na podujatie Vaša Európa, váš názor 2025!

Záujem o účasť na tohtoročnom podujatí EHSV *Vaša Európa, váš názor* prejavili stovky stredných škôl z celej EÚ, kandidátskych krajín a Spojeného kráľovstva.

Organizátori všetky prihlášky dôkladne preskúmali, posúdili a vybrali [36 stredných škôl](#), ktoré sa na podujatí Vaša Európa, váš názor 2025 v dňoch 13. a 14. marca zúčastnia.

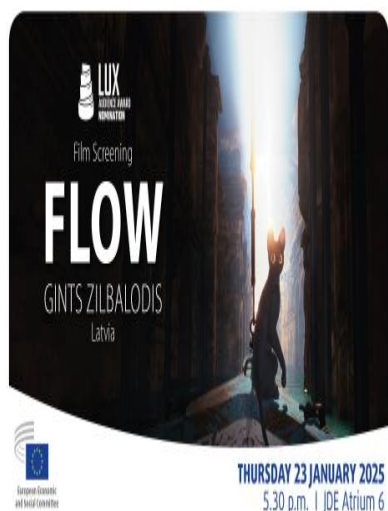
Ide o hlavné každoročné podujatie EHSV pre mládež. Tento rok sa na ňom zídú takmer 100 študentov a 37 učiteľov. Bude sa konať pod názvom „Mládež má možnosť vyjadriť sa“, potrvá vyše 1,5 dňa a zameria sa na

úlohu, ktorú môžu mladí ľudia zohrávať pri formovaní odolnej budúcnosti. Cieľom podujatia je oboznámiť študentov s tým, ako sa môžu zapojiť do občianskej činnosti a aktívne prispieť k činnostiam participatívnej demokracie vo svojich komunitách aj mimo nich.

V rámci príprav na toto podujatie navštívia členovia EHSV začiatkom roka 2025 vybrané školy, aby sa vopred osobne stretli s účastníkmi a poskytli im potrebné informácie.

Otvorenie podujatia ako aj jeho záverečná časť 14. marca 2025 sa budú vysielajú naživo. Odkaz na toto vysielanie bude uverejnený na webovom sídle EHSV – na oficiálnej webovej stránke podujatia [Vaša Európa, váš názor! 2025 | EHSV](#), kde môžete nájsť aj ďalšie informácie a aktuálne novinky týkajúce sa tohto

podujatia.

„Mačacia odysea“ vyvoláva záujem aj v EHSV

EHSV usporiada 23. januára premietanie filmu „Mačacia odysea“ uvádzaného aj pod názvom „Flow“, ktorý sa uchádza o [LUX - Európsku filmovú cenu publika](#) za rok 2025.

Tento kritikou ocenený animovaný film, ktorý režíroval lotyšský filmový tvorca **Gints Zilbalodis**, vznikol v koprodukcii Lotyšska, Francúzska a Belgicka. Získal celosvetové uznanie, cenu Zlatý glóbus za najlepší animovaný film a najvyššie ocenenia na festivaloch, ako je napríklad Medzinárodný festival animovaných filmov v Annecy, Ceny newyorských filmových kritikov (New York Film Critics Circle Awards) a Európske filmové ceny.

Sledujte príbeh samotárskej mačky, ktorá prežila veľkú povodeň, ocitla sa v novej situácii a učí sa spolupracovať s ostatnými zvieratami na záchranom čle.

Podujatie je súčasťou prebiehajúceho cyklu premietania filmov v EHSV, ktorý organizuje v spolupráci s LUX - Európskou filmovou cenou publika Európskeho parlamentu. Jeho cieľom je podporiť kultúrnu rozmanitosť a podnietiť dialóg o naliehavých sociálnych otázkach.

Did you know that the
EUROPEAN DEMOCRACY PASSPORT
is available in...

★
PAPER VERSION

★
**INTERACTIVE
ONLINE VERSION**

Zoznámte sa s interaktívnou verziou Európskeho pasu demokracie

Po celej Európe sa v súčasnosti distribuujú tisíce kópií najnovšieho vydania obľúbenej **brožúry** EHSV s názvom *Európsky pas demokracie*. Možno vás zaujíma, či je Európsky pas demokracie k dispozícii aj v elektronickej podobe. Odpoveď je **áno!**

Interaktívna online verzia s videami, kvízmi, mapami a iným rozsiahlym obsahom je už k dispozícii v 13 jazykoch a ďalšie jazykové verzie sa pripravujú! Pozrite si ju a zistite, ako môžete skutočne niečo ovplyvniť.

Úspechy EHSV

Najnovšia publikácia Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru obsahuje 11 príkladov jeho najnovších úspechov.

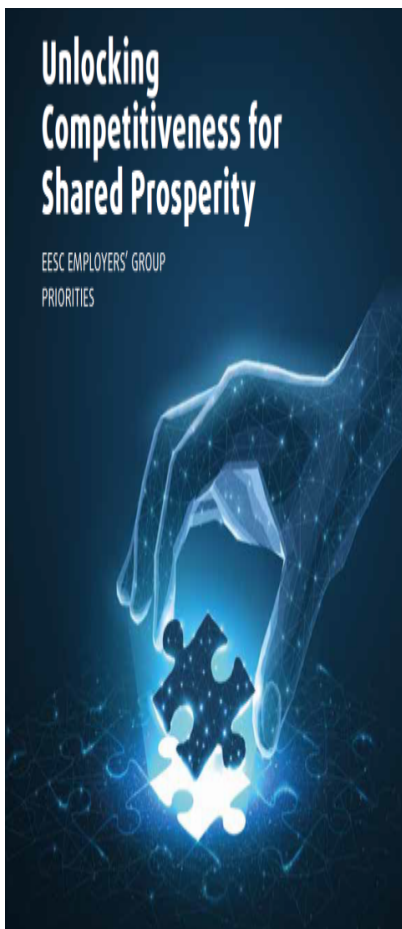
Tie ukazujú, ako sa EHSV usiloval zabezpečiť, aby sa kľúčové hospodárske a sociálne otázky identifikované sociálnymi partnermi a občianskou spoločnosťou prediskutovali a riešili na európskej úrovni.

Tieto príklady sú tiež dôkazom toho, ako EHSV prostredníctvom svojej konzultačnej činnosti ovplyvňuje právne predpisy EÚ a monitoruje ich riadne vykonávanie.

Podrobnejšie informácie o týchto 11 príkladoch nájdete na webovom sídle [Recent EESC achievements | EESC](#), kde si môžete publikáciu aj stiahnuť.

Ak máte záujem o tlačенú verziu v anglickom a francúzskom jazyku, obráťte sa mailom na vipcese@eesc.europa.eu.

AKTUALITY SKUPÍN

Uvoľnenie potenciálu konkurencieschopnosti pre spoločnú prosperitu: nové priority skupiny Zamestnávateľa

Stefano Mallia, predseda skupiny Zamestnávateľa

Uvoľnenie potenciálu konkurencieschopnosti pre spoločnú prosperitu je hlavným cieľom novoprijatých priorít našej skupiny.

Vzhľadom na súčasné globálne výzvy musí byť prioritou politickej agendy **konkurencieschopnosť** a vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia s podporou konkrétnych politických opatrení.

V EÚ priaznivej pre podnikanie je konkurencieschopnosť založená na excelentnosti a zdravej konkurencii namiesto dotácií alebo protekcionizmu, pričom podniky majú konkurenčný prístup ku všetkým potrebným výrobným zdrojom. Priaznivé podnikateľské prostredie v EÚ znamená aj reguláciu, ktorá prispieva k podnikaniu a produktivite, minimalizáciu administratívnej záťaže a plnú funkčnosť **jednotného trhu**. Okrem toho je silná dôvera medzi podnikmi a tvorcami politik kľúčom k prilákaní investícií, rovnako ako je potrebné chrániť záujmy podnikov EÚ vo vzťahu k medzinárodným konkurentom.

Preto ako hlavné priority požadujeme 10 súborov politických opatrení podporujúcich podniky:

1. radikálna reforma regulačného prístupu
2. produktívne inovačné systémy zamerané na investície a inovácie
3. vysoká technologická kapacita v oblasti obrany, bezpečnosti a zelenej transformácie a podpora technologických startupov
4. silná priemyselná základňa
5. integrované finančné trhy prostredníctvom rozvoja únie kapitálových trhov a bankovej únie
6. primeraný prístup k pracovnej sile
7. efektívne energetické a dopravné systémy
8. rovnaké obchodné podmienky
9. zelená transformácia orientovaná na podnikanie
10. efektívne verejné financie

Tieto opatrenia sú naliehavé, ak chceme využiť pozitívny vplyv konkurencieschopných podnikov na silné hospodárstvo a globálne vplyvnú EÚ.

Správy Enrica Lettu a Maria Draghiho sú výstražným signálom: buď EÚ obnoví svoju konkurencieschopnosť, alebo môže čeliť zložitým kompromisom v oblasti blahobytu, environmentálnych noriem a základných slobôd.

A to si nemôžeme dovoliť.

[Dohoda o čistom priemysle pre Európu a európskych pracovníkov?](#)

Skupina Pracovníci

Európsky priemysel čelí mnohým rôznym výzvam vrátane extrémne vysokých cien energie, ťažkostí s prilákaním kvalifikovanej pracovnej sily a prístupu k financovaniu. V roku 2023 EÚ predložila [Priemyselný plán Zelenej dohody](#) zameraný na dosiahnutie uhlíkovej neutrality. Predsedníčka Ursula von der Leyen sa vo svojej prezentácii [politických usmernení na jeseň minulého roka](#) zmienila o „čistej priemyselnej dohode“ pre konkurencieschopný priemysel a kvalitné pracovné miesta v duchu správy Maria Draghiho.

Priemysel je dôležitou súčasťou zelenej a digitálnej transformácie a nášho hospodárskeho systému. Čo však táto nová dohoda znamená pre pracovníkov? Pracovná sila opierajúca sa o pevné základy a združená v odboroch, dobre platená a s dobrými pracovnými podmienkami, nie je však len záležitosťou odborov, ale týka sa spoločnosti ako celku, demokracie a sociálnej stability, ako aj produktivity podnikov.

Bez primeraných usmernení a dostatočnej podpory z verejných zdrojov by z tohto plánu mohli nakoniec zostať len tie časti správy Maria Draghiho a programu v oblasti konkurencieschopnosti, ktoré najviac podporujú dereguláciu. To by mohlo ohroziť európsky sociálny model, pretože by sa tým podporil škodlivý model hospodárskej súťaže, ktorý by podnecoval preteky o najnižšie mzdy a nevýhodné pracovné podmienky.

Skupina Pracovníci EHSV a Európska konfederácia odborových zväzov (ETUC) organizujú 14. februára v priestoroch EHSV spoločnú konferenciu o európskej priemyselnej politike podporujúcej kvalitné pracovné miesta. Ak máte záujem, poznačte si tento dátum do kalendára a zapojte sa do diskusie!

[Na krízu EÚ v oblasti bývania je potrebná celoeurópska politická reakcia](#)

skupina EHSV Organizácie občianskej spoločnosti

Súčasný problém spojený s cenovou dostupnosťou a udržateľnosťou bývania v Európe môže pomôcť vyriešiť väčšia digitalizácia v odvetví stavebníctva a bývania a zapojenie subjektov sociálneho hospodárstva do služieb zameraných na poskytovanie bývania. Keďže bývanie nie je len potrebou, ale aj ľudským právom, na zvládnutie výziev v tejto oblasti je nevyhnutná celoeurópska reakcia, ako na to upozornili účastníci nedávnej konferencie v EHSV.

Skupina EHSV Organizácie občianskej spoločnosti zorganizovala 21. novembra **konferenciu** s názvom **Ochrana najzraniteľnejších osôb v Európe prostredníctvom udržateľného a cenovo dostupného bývania**, na ktorej sa diskutovalo o tom, ako by EÚ a jej členské štáty mohli v celej Európe zabezpečiť inkluzívnejšie, cenovo dostupnejšie a udržateľnejšie bývanie.

Predseda skupiny Organizácie občianskej spoločnosti **Séamus Boland** zdôraznil, že primerané bývanie je ľudským právom, ktoré si vyžaduje celoeurópsky prístup. Taktiež vypichol súvislosť medzi rastúcimi cenami bývania a mierou chudoby, pričom upozornil, že zabezpečenie cenovo dostupného a udržateľného bývania je kľúčové pre odstránenie chudoby.

Na margo nového prístupu vyhlásil: „Stratégia EÚ na boj proti chudobe a európsky plán pre cenovo dostupné bývanie, ktorý navrhla predsedníčka Komisie, musia byť súčasťou medziodvetvového politického prístupu zameraného na odstránenie chudoby. Týmto prístupom sa musí zaistiť, že organizácie občianskej spoločnosti budú zapájané počas celého procesu navrhovania, zavádzania a monitorovania riešení. Udržateľné bývanie sa musí preskúmať zo širšej perspektívy, ktorá zahŕňa efektívne využívanie zdrojov, obehovosť, odolnosť, adaptáciu a finančnú prístupnosť.“

Na podujatí bola predstavená aj **nová štúdia EHSV** o cenovo dostupnom udržateľnom bývaní v EÚ (*Affordable sustainable housing in the EU*), ktorú dala vypracovať skupina Organizácie občianskej spoločnosti. Štúdia bola zameraná na politiky, ktorými by sa zabezpečilo cenovo dostupné a udržateľné bývanie v celej EÚ. Osobitná pozornosť sa v nej venovala dvom rozvíjajúcim sa trendom: digitalizácii a zapojeniu subjektov sociálneho hospodárstva do poskytovania bývania. Autori štúdie preskúmali inovačné iniciatívy v šiestich členských štátoch a posúdili, či by sa ich uplatňovanie mohlo rozšíriť na celú Európu.

Viac informácií o strednodobých a dlhodobých **politikách odporúčaných v štúdiu EHSV** nájdete [tu](#).

Prečítajte si **závery a odporúčania**, ktoré vyplynuli z konferencie.

ZAOSTRENÉ NA MIGRÁCIU

Európske fórum pre migráciu ukazuje, ako môže občianska spoločnosť pomôcť pri vykonávaní Paktu o migrácii a azyle

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) a Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre migráciu a vnútorné záležitosti zorganizovali už 9. európske fórum pre migráciu. Pozornosť sa zamerala najmä na to, ako môže občianska spoločnosť účinne pomôcť pri zavádzaní Paktu o migrácii a azyle,

pričom sa vyzdvihla práca organizácií občianskej spoločnosti v teréne.

Európske fórum pre migráciu, ktoré sa konalo koncom novembra v Bruseli, upriamilo pozornosť na [Pakt o migrácii a azyle](#), ktorý nadobudol účinnosť v júni 2024. Účastníci diskutovali o jeho pripravovanom zavedení do praxe a o tom, ako môže občianska spoločnosť pomôcť pri jeho podpore a humánnom uplatňovaní. Na podujatí sa tiež podrobnejšie preskúmal nový stály mechanizmus solidarity, ktorý vytvára užšie väzby medzi konaniami o azyle a návrate, primeranými podmienkami prijímania a [akčným plánom pre integráciu a začlenenie na roky 2021 - 2027](#).

Európska komisárka pre vnútorné záležitosti **Ylva Johansson** na začiatku otváracieho zasadnutia uviedla: „Som rada, že jedným z mojich posledných verejných vystúpení vo funkcii komisárky je účasť na Európskom fóre pre migráciu, ktoré je pre organizácie občianskej spoločnosti, členské štáty EÚ a tvorcov politik dôležitou platformou na diskusiu o výzvach a príležitostiach súvisiacich s riadením migrácie. Naše diskusie v uplynulých rokoch boli vždy inšpiratívne. Spoločne môžeme vybudovať silnejšie a odolnejšie komunity, presadzovať naše hodnoty a zabezpečiť, aby Európa zostala útočiskom a miestom na rozvoj príležitostí.“

Predseda EHSV **Oliver Röpke** poďakoval komisárke za jej angažovanosť pri reforme migračnej politiky EÚ. „Musíme zabezpečiť, aby sa pakt o migrácii vykonával čo najhumánnejším a najudržateľnejším spôsobom, a jediná možnosť, ako to môžeme dosiahnuť, je načúvať organizáciám občianskej spoločnosti v teréne. Hoci bol pakt prijatý, práca sa ani zďaleka neskončila – naopak, možno povedať, že skutočná práca sa začína až teraz,“ upozornil.

Európske fórum pre migráciu bolo vytvorené v roku 2015 ako platforma pre dialóg medzi občianskou spoločnosťou, inštitúciami a samosprávami o otázkach týkajúcich sa migrácie a integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín. Usporadúva sa raz ročne s cieľom diskutovať o najnovšom vývoji politiky a zhromažďovať a vymieňať si informácie o tom, ako sa európske politiky vykonávajú v praxi na regionálnej a miestnej úrovni.

Fórum sa každý rok zameriava na inú tému, ktorá sa vyberá na základe informácií poskytnutých organizáciami občianskej spoločnosti počas konzultačných procesov uskutočnených v mesiacoch pred podujatím. Doteraz sa zaoberalo témami, ako sú bezpečné migračné trasy, prístup migrantov k právam a službám a do EÚ, inkluzívnejší európsky trh práce pre migrantov a úloha mladých ľudí.

EHSV už prijal kľúčové stanoviská na hlavné témy týkajúce sa migrácie a azylu, ako sú zriadenie [Paktu o migrácii a azyle](#), [nariadenie o azyle a migrácii](#), [balík pre bezpečnostnú úniu/schengenský balík](#) a [akčný plán pre integráciu a začlenenie na roky 2021 - 2027](#). Okrem toho EHSV v roku 2009 zriadil [stálu skupinu Pristáhovalectvo a integrácia](#), ktorá pomáha skonkretizovať úlohu EHSV ako sprostredkovateľa medzi občianskou spoločnosťou a inštitúciami EÚ v otázkach migrácie, pričom sa snaží podporovať rozvoj spoločnej európskej pristáhovaleckej a integračnej politiky. (Im)

Photo from 'The Jungle' project: Trench foot, a fungal infection that affects the feet, is one of the most common health problems among refugees attempting to cross the Białowieża Forest (October 2022). Copyright: Hanna Jarzabek

Džungľa

Hanna Jarzabek, španielsko-poľská dokumentárna fotografka nominovaná na ocenenie Impact Award za rok 2024 Fondu investigatívnej žurnalistiky pre Európu (IJ4EU), vykresľuje pochmúrny obraz situácie na poľsko-bieloruskej hranici, kde sa tisíce utečencov snažia dostať cez Bielovežský prales, známy ako džungľa.

Hanna Jarzabek

Tisíce utečencov, najmä z krajín Blízkeho východu a Afriky, sa od novembra 2021 snažia prejsť cez Bielovežský prales, ktorý je posledným pralesom v Európe nachádzajúcim sa pozdĺž hranice medzi Poľskom a Bieloruskom. Les, ktorý niektorí utečenci nazývajú džungľou, je nebezpečným a ťažko prístupným miestom, najmä pre ľudí, ktorí nepoznajú drsné podnebie severovýchodnej Európy. Mnohí utečenci zostávajú uväznení v lese po dlhú dobu a čelia extrémnym podmienkam, ako je nedostatok jedla a vody a vysoké riziko podchladenia a smrti počas zimy. Ak týchto utečencov chytia príslušníci pohraničnej stráže, zvyčajne sú nútení vrátiť sa cez hranicu. To často znamená, že sú ponechaní v lese v noci na bieloruskej strane bez svedkov a telefónu, ktorý im bol zničený, aby sa zabránilo kontaktu s vonkajším svetom. K týmto núteným zavracaniam, známym ako „pushbacks“, dochádza aj v extrémnych podmienkach. Výnimkou nie sú ani tehotné ženy alebo ľudia na pokraji podchladenia, ktorí sú vracaní na bieloruské územie. Niektorí utečenci tvrdia, že boli takto vytlačení viackrát, dokonca až 17-krát.

Predchádzajúca poľská vláda nechala postaviť hraničný múr zakončený plotom z ostnatého drôtu a spevnený na základni. Rovnako ako podobné bariéry postavené inde vo svete, ani táto nezastaví ľudí, ktorí sa pokúšajú dostať do EÚ. Naopak, vystavuje ich iným vážnym zraneniam. Príslušníci pohraničnej stráže tiež v lese nainštalovali kamerové pasce, aby mohli odhaľovať pohyb utečencov a humanitárnych pracovníkov. Bez utečeneckých táborov sa utečenci skrývajú v lese, aby sa vyhli zavracaniu do Bieloruska, a rastúca vojenská prítomnosť bráni prístupu k humanitárnej pomoci.

Poskytovanie humanitárnej pomoci na tejto hranici bolo od samého začiatku veľmi náročné. Pád krajne pravicovej vlády v októbri 2023 vzbudil nádeje na zmenu migračnej politiky, avšak násilie, odmietanie a obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti pretrvávajú. Lekári bez hraníc v súčasnosti pracujú len s tromi zamestnancami na čiastočný úväzok, ktorí poskytujú lekársku starostlivosť pozdĺž 400 kilometrov hranice. Organizácii chýba stála základňa na rozdiel od iných pohraničných regiónov s podobnými migračnými tokmi. Čelia ťažkým podmienkam, často poskytujú pomoc v tme a bez vhodného vybavenia na stanovenie presnej diagnózy. Svoju liečbu prispôbujú podmienkam v lesoch, napríklad v noci podávajú intravenózne infúzie alebo poskytujú naliehavú lekársku starostlivosť v závažných prípadoch, ako je potrat.

Po výstavbe múru sa k častým zdravotným problémom pridávajú aj rôzne zlomeniny, pretože ľudia, ktorí sa snažia múr prekonať, niekedy padajú až z výšky piatich metrov. Niektoré zlomeniny si vyžadujú zložité operácie a mesiace zotavenia. V týchto prípadoch, ako aj v prípadoch podchladenia, je jediným riešením zavolať sanitku s vedomím, že pohraničná stráž túto osobu zatkne a počas pobytu v nemocnici ju bude sledovať. Po prepustení osoby z nemocnice pohraničná stráž na základe vlastných kritérií rozhodne, či ju pošle do uzavretého alebo otvoreného centra pre cudzincov. Podľa toho, čo mi povedali viacerí respondenti, boli situácie, keď niektorých utečencov po skončení pobytu v nemocnici pohraničná stráž zaviezla späť do lesa a vytlačila späť na bieloruskú stranu a všetko sa začalo odznova.

V posledných mesiacoch sa počet vojakov umiestnených na poľsko-bieloruskej hranici takisto stabilne zvyšoval, čo je odrazom stupňujúceho sa napätia v regióne. V júni 2024 migrant zaútočil nožom na poľského vojaka na hraniciach, ktorý neskôr na následky zranení zomrel. V reakcii na to nová vláda zintenzívnila kampaň na boj proti migrácii a schválila zákon, ktorý umožňuje vojakom použiť zbrane vždy, keď to považujú za potrebné, bez toho, aby boli braní na zodpovednosť za svoje činy. Toto rozhodnutie vyvoláva vážne obavy, najmä v súvislosti s predchádzajúcimi alarmujúcimi incidentmi zahŕňajúcimi použitie sily. Napríklad v októbri 2023 bol sýrsky utečenec postrelený zozadu počas za denného svetla a utrpel vážne zranenia. Podobne v novembri 2023 humanitárni dobrovoľníci uviedli, že príslušníci pohraničnej stráže v čase, keď sa pokúšali poskytnúť pomoc, vystrelili ich smerom bez predchádzajúceho varovania. Nový zákon nielenže predstavuje riziko normalizácie takýchto nebezpečných praktík, ale vytvára aj atmosféru beztrestnosti, ktorá ešte viac ohrozuje utečencov aj tých, ktorí poskytujú humanitárnu pomoc. Udelením nekontrolovanej právomoci vojakom táto politika podkopáva základné ľudské práva a môže eskalovať násilie v už aj tak nestabilnom pohraničnom regióne.

Donald Tusk sa síce snaží vyvolať dojem väčšej otvorenosti a povedomia o ľudských právach, jeho vláda sa však drží naratívu predchádzajúcej vlády, keď sú migranti na tejto hranici vykresľovaní ako hrozba pre poľskú spoločnosť, dehumanizovaní a označovaní za teroristov alebo zločincov. Predchádzajúca vláda sa tiež pokúsila klasifikovať humanitárnych pomocníkov ako napomáhanie obchodovaniu s ľuďmi, čo je trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody až do ôsmich rokov. Zdá sa, že táto politika bude za vlády Donalda Tuska pokračovať. Piaty humanitárny dobrovoľní pracovník, ktorí v roku 2022 pomáhali rodine z Iraku a egyptskej osobe, sa 28. januára 2025 [postavia pred súd](#), pričom im hrozí rovnaký tvrdý trest.

Okrem toho novo ohlásená migračná politika (október 2024) nedáva veľa dôvodov na optimizmus. Nárazníková zóna zavedená v júli minulého roka zostáva v platnosti. Humanitárnym organizáciám vrátane Lekárov bez hraníc, ako aj novinárom, výrazne sťažuje prístup, čím bráni poskytovaniu pomoci utečencom a dokumentovaniu porušovania ľudských práv poľskými orgánmi.

Najspornejším aspektom tejto politiky je však plán pozastaviť právo na azyl na tejto hranici, čo je opatrenie, ktoré je zjavne v rozpore so základnými ľudskými právami uznanými v celej Európe. Hoci bude mať táto

politika ďalekosiahle dôsledky na miestne obyvateľstvo v pohraničnom regióne, bola navrhnutá bez predchádzajúcej konzultácie s ním alebo humanitárnymi organizáciami. Tieto organizácie, ktoré neúnavne pracujú na poskytovaní pomoci, tiež získali kritické poznatky o situácii, potrebách utečencov, ktorí sa snažia prekročiť hranice, a výzvach, ktorým čelia. Ignorovanie takýchto poznatkov nielenže oslabuje humanitárne úsilie, ale môže aj zhoršiť už aj tak zúfalú situáciu.

[Táto investigatívna správa](#) bola vypracovaná s podporou grantu z Fondu investigatívnej žurnalistiky pre Európu (IJ4EU).

[Hanna Jarzabek](#) je španielsko-poľská dokumentárna fotografka žijúca v Madride. Vyštudovala politológiu a pracovala ako politická analytička pre agentúry OSN. Vo svojej práci sa zameriava na otázky ako diskriminácia, rodová identita, sexuálna rozmanitosť a migračné toky na východných hraniciach EÚ s citlivým a úctivým prístupom. Jej práca bola publikovaná v popredných médiách, ako sú *El País* a *Newsweek Japan*, vystavovaná na medzinárodnej úrovni a ocenená mnohými oceneniami vrátane nominácie na Cenu Impact Award 2024 organizovanú IJ4EU a Cenu Oskara Barnacka v roku 2023.

Fotografia z projektu „Džungla“:

Tzv. zákopová noha, plesňová infekcia, ktorá postihuje chodidlá, je jedným z najčastejšie sa vyskytujúcich zdravotných problémov utečencov, ktorí sa pokúšajú prejsť cez Bielovežský prales (október 2022).

Copyright: Robert Gašpert

[Unmarked graves at Europe's outer borders](#)

Barbara Matejčić, a freelance journalist from Croatia, has had the 'List of Refugee Deaths' - a record of people who tried to reach safety in the EU from 1993 to present day - printed out on her desk for a long time. This 'catalogue of refugee despair and the cruelty of Europe's border regime' has served as a reminder that she needs to do something about it. In 2024, she took part in a major award-winning cross-border journalism project that confirmed over 1 000 unmarked graves of migrants across Europe over the last decade. Her story [Unmarked monuments of EU's shame in Croatia and Bosnia](#) chronicles state-linked deaths along the treacherous Balkan route.

By Barbara Matejčić

As I write this, on 13 January, in Zagreb, the odds are high that someone out there on the so-called Balkan route is dying. The temperatures are below freezing; the rivers are icy, swollen, and fast-flowing, and the mountains and forests are covered in snow. People have no other way to reach the European Union and ask for asylum, so they take high-risk routes. And they do not die 'only' because they drowned, fell fatally or froze to death. They also die because the police shoot at the boats in which they cross rivers, as happened to 20-year-old Arat Semiullah from Afghanistan, whose funeral prayer I attended in Bosnia and Herzegovina. They also die because the police

refuse to respond to their repeated cries for help, as in the case of three minors from Egypt who froze to death in a Bulgarian forest in late 2024.

The root of my journalistic work on migrant deaths along the Balkan route lies in the '[List of Refugee Deaths](#)', compiled by UNITED, a European network of activists and non-governmental organisations. The list documents information from 1993 to the present, about who has died, where, when, how and under what circumstances, while trying to reach Europe or somewhere within Europe. Many of those on the list were refugees fleeing the wars in the former Yugoslav countries. Eleven-year-old Jasminka from Bosnia died in 1994 after her Roma family was set on fire in a refugee centre in Cologne. Lejla Ibrahimović from Bosnia took her own life on 4 December 1994 in Birmingham after the British Interior Ministry refused to grant a visa to her husband Safet. Many people on the list tragically died by suicide.

Many did so after their asylum applications were refused, or before they were due to be deported from the European country they had managed to reach or in protest of the long wait for their asylum requests to be resolved. In the summer of 1995, Todor Bogdanović from Yugoslavia was shot by French police in the mountains near the border with Italy. He was eight years old. Refugees from former Yugoslav countries crossed the borders with documents and received protection in European countries, similar to Ukrainian refugees since the war in Ukraine began. But even then, some could not cross the border legally and tried to reach safety in Western Europe by any means they could, just as non-European refugees have done over the past decade. We don't know about those deaths from the 1990s, just as we don't know much about the ones happening today.

Twelve years ago, I printed out that list, and it has been sitting on my desk ever since as a reminder that I need to do something about it. For me, no photograph, no text, no documentary about refugees is as heart-wrenching as that bare list of dead people. Those densely written pages are a catalogue of refugee despair and the cruelty of Europe's border regime.

As a reporter, I have covered various aspects of migration, including illegal pushbacks and police violence, particularly by the Croatian police, over the past decade. I started focusing on deaths in 2023. I toured cemeteries with activists in Croatia and Bosnia and Herzegovina, sent hundreds of inquiries to state bodies, spoke to the loved ones of the deceased. It is the activists, not the police, that migrants call when their life is in danger. It is the activists who help relatives find those who have disappeared after losing contact with them. It is activists who try to identify the dead, and put up permanent gravestones. This network of compassionate people does the work that should be done by institutions.

The text [Unmarked monuments of EU's shame in Croatia and Bosnia](#) is part of what I published, and it was created as part of an international journalistic investigation into migrant deaths at the external borders of the European Union, which I conducted together with colleagues from Greece, Italy, Spain, and Poland. The series titled [1000 Lives, 0 Names: The Border Graves Investigation](#) won the 2024 [Special Award European Press Prize](#) and [Investigative Journalism for EU Impact Award](#) (IJ4EU).

Based in Zagreb, Croatia, Barbara Matejčić is an award-winning freelance journalist, non-fiction writer, editor, researcher and audio producer focused on social affairs and human rights in the Balkan region. She has won several awards, including the Investigative Journalism for Europe award (2024) and the European Press Prize (2024). The Croatian Journalists' Association named her best print journalist in Croatia for her features about post-war societies in Croatia and Bosnia and Herzegovina. She writes for Croatian and international media and produces multimedia projects. She lectures in Journalism Studies at the University of VERN in Zagreb. You can find out more about Barbara's work at barbaramatejčić.com

Copyright: UNHCR

Kým sa situácia v Sýrii nestabilizuje, krajiny EÚ nesmú nútiť sýrskych utečencov, aby sa vrátili domov

Úrad Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov (UNHCR) je pripravený podporiť Sýrčanov, ktorí sa domnievajú, že je bezpečné vrátiť sa domov. Odporúča však, aby ostatní neboli nútení vrátiť sa do krajiny, ktorá je ešte poznačená politickou neistotou a čelí jednej z najhorších humanitárnych kríz na svete, keďže až 90 % obyvateľstva žije pod hranicou chudoby, ako upozornil predstaviteľ UNHCR Jean-Nicolas Beuze.

Jean-Nicolas Beuze

Keďže politická situácia v Sýrii sa po páde prezidenta Bašára Asada rýchlo mení, najväčšia populácia utečencov na svete, teda sýrski utečenci, sa stala hlavnou témou diskusií.

Čoraz viac krajín EÚ pozastavuje rozhodovanie o žiadostiach Sýrčanov o azyl, pričom niektoré prichádzajú s iniciatívami, ako sú charterové lety a finančné stimuly alebo tzv. návratové bonusy s cieľom povzbudiť utečencov, aby sa vrátili domov. Niektoré krajiny dokonca údajne plánujú vyhostiť Sýrčanov, ktorí sa v súčasnosti nachádzajú na ich území, bez ohľadu na to, že majú postavenie osoby s právom na azyl.

Aby mohli členské štáty EÚ prijímať informované rozhodnutia o azyle, musia posúdiť, či je pre Sýrčanov, ktorí v súčasnosti žijú v Európe, Sýria bezpečná a či sa môžu vrátiť domov. Keďže situácia v krajine sa rýchlo mení, momentálne nie je možné s konečnou platnosťou posúdiť bezpečnosť. Bezpečnostná situácia v Sýrii je aj naďalej neistá, pretože ešte nie je jasné, či v krajine prevládne mier a zmierenie alebo prepukne ďalšie násilie.

Milióny sýrskych utečencov, ktorí žijú mimo domova sa usilujú pochopiť, čo táto meniac sa situácia v ich vlasti znamená pre ich vlastnú budúcnosť. Sami seba sa pýtajú: bude pre mňa Sýria bezpečná? Budú sa tam rešpektovať moje práva? Pre niektorých môžu byť vyhliadky na návrat reálnejšie, iní však majú i naďalej veľké obavy.

Aká budúcnosť čaká v dnešnej Sýrii osoby, ktoré patria k etnickým alebo náboženským menšinám, majú odlišné politické názory alebo sa hlásia ku komunite LGBTQ+? Odpoveď je stále nejasná.

Ale ak sa niekto domnieva, že je preňho bezpečné vrátiť sa, treba jeho rozhodnutie rešpektovať a, ak je to možné, podporiť jeho návrat a opätovné začlenenie do jeho komunity. V prípade všetkých ostatných však UNHCR odporúča vyhnúť sa núteným návratom vzhľadom na pretrvávajúcu nestabilitu a politickú neistotu v krajine.

Nútená repatriácia z Európskej únie by bola porušením práv Sýrčanov ako utečencov a po návrate by im hrozila vážna a nenapraviteľná ujma.

Keďže v rôznych častiach Sýrie pokračuje ozbrojené násilie a pretrváva neistota v súvislosti s tým, ako nové orgány zabezpečia potreby obyvateľstva, najmä zraniteľných skupín, je pre mnohých predčasné pomýšľať

na návrat. Ich rozhodnutie treba rešpektovať. Členské štáty EÚ spolu s krajinami susediacimi so Sýriou, ktoré počas uplynulých vyše desiatich rokov veľkoryso prijímali väčšinu sýrskych utečencov, musia preto naďalej dodržiavať svoj záväzok poskytovať ochranu Sýrčanom na svojom území.

Z 1,1 milióna osôb vysídlených v rámci krajiny v dôsledku eskalácie násilností koncom novembra je približne 627 000 nových vysídlencov, pričom 75 % z nich sú ženy a deti.

Predčasné návraty prinášajú so sebou značné riziká, v neposlednom rade podnecujú ďalší cyklus vysídľovania – v rámci Sýrie aj cez hranice – a v konečnom dôsledku prehlbujú krízu.

Okrem hromadného vysídľovania čelí Sýria zároveň aj jednej z najhorších humanitárnych kríz na svete. Počas konfliktu boli zničené veľké časti sýrskej infraštruktúry vrátane nemocníc, škôl a obytných domov. Väčšina utečencov sa nemá kam vrátiť. Mnohé regióny stále zápasia s nedostatkom potravín, čistej vody a lekárskej starostlivosti. Vzhľadom na chýbajúce základné služby, slabé hospodárske príležitosti a nedostatočnú bezpečnosť je pre navrátilcov náročné vybudovať si opäť doma dlhodobu stabilnú a dôstojnú spôsob života. Až 90 % obyvateľov Sýrie žije pod hranicou chudoby.

V posledných týždňoch výrazne stúpol počet dobrovoľných návratov Sýrčanov z Libanonu, Turecka a Jordánska, podľa predbežných odhadov na 125 000, teda približne 7 000 denne. Hoci tieto návraty sú motivované individuálnymi rozhodnutiami, UNHCR je odhodlaný podporovať tých, ktorí sa teraz rozhodnú vrátiť.

Mnohí Sýrčania v Európe a susedných krajinách zvažujú, či je bezpečné vrátiť sa, a pýtajú sa, čo ich doma čaká, pokiaľ ide o základné služby a príležitosti na živobytie, avšak zúfalo túžia opäť vidieť svojich blízkych. Preto chcú ísť mnohí domov na krátku návštevu, aby mohli posúdiť situáciu na mieste. Musia mať možnosť urobiť to bez strachu, že prídu o postavenie utečenca v Európe. Tieto krátke návštevy sú nevyhnutné na to, aby sa ľudia mohli rozhodnúť na základe informácií z terénu, a zabezpečiť lepšie výsledky vrátane bezpečných a trvalých návratov.

Trpezlivosť a opatrnosť sú prvoradé, pretože Sýrčania čakajú na vhodné podmienky, aby sa mohli bezpečne vrátiť a úspešne znovu začleniť do svojich komunít. Keďže mnohí Sýrčania začínajú uvažovať o návrate domov, UNHCR je pripravený ich podporiť. Po rokoch presunov by to mohla byť pre mnohých dlho očakávaná príležitosť ukončiť svoje putovanie utečenca a návratom do Sýrie nájsť trvalé riešenie. Tak ako Európska únia a UNHCR stáli pri nich počas celého ich exilu, budeme s nimi aj pri ich návrate a budovaní novej Sýrie.

Jean-Nicolas Beuze je zástupcom UNHCR v EÚ, Belgicku, Írsku, Luxembursku, Holandsku a Portugalsku, pričom predtým zastupoval UNHCR v Iraku, Jemene a Kanade. Má viac ako 27 rokov skúseností s prácou pre OSN v tejto oblasti, ako aj v ústredí v oblasti ľudských práv, udržiavania mieru a ochrany detí.

Copyright: Camille Le Coz

Zavádzanie Nového paktu o migrácii a azyle do praxe môže podrobi? európsky projekt skúšky

V máji 2024 bol prijatý Nový pakt EÚ o migrácii a azyle, ktorý sa považuje za historický míľnik. Či sa naozaj osvedčí, sa ešte len uvidí. Výzvy, ktoré nás čakajú v roku 2025, nebudú totiž jednoduché: vzhľadom na výnimočne neisté geopolitické podmienky, zložitost' paktu, ktorá vyplýva z jeho samotnej povahy, a krátky termín na jeho zavedenie do praxe, bude dôležité postupovať opatrne a zvažovať mnoho aspektov. To je analýza Camille Le Coz z Inštitútu pre migračnú politiku v Európe (MPI Europe).

Začiatok roka 2025 prináša so sebou naliehavé otázky o budúcnosti migračných politík v Európskej únii (EÚ). Nová Európska komisia stanovila vo svojom pláne vykonávania Nového paktu o migrácii a azyle jasný smer, no meniace sa okolnosti môžu odkloniť politické zameranie a zdroje do iných oblastí. Nadchádzajúce voľby v Nemecku v kombinácii s dôsledkami pádu Asadovho režimu a nepredvídateľným smerovaním vojny na Ukrajine súčasnú neistotu len zvyšujú. Diskusie o modeloch outsourcingu pokračujú, ale tieto snahy sú často skôr izolovanými politickými krokmi než súčasťou súdržnej európskej stratégie. Migrácia na poľskej hranici s Bieloruskom sa zároveň naďalej využíva ako zbraň a

čoraz častejšie vedie k odchýlkam od práva EÚ. Tento rok bude rozhodujúci pri rozhodovaní o tom, či Európska únia dokáže aplikovať prístup, ktorý upevňuje dôveru a prináša veľmi potrebné kolektívne opatrenia, alebo či bude čeliť ďalšej fragmentácii.

V máji 2024 po rokoch náročných rokovaní mnohí európski tvorcovia politík uvítali prijatie paktu ako historický míľnik. Tesne pred európskymi voľbami EÚ touto dohodou ukázala, že sa dokáže zjednotiť a riešiť niektoré svoje najnáročnejšie problémy. Cieľmi paktu bolo primárne riešiť napätie v súvislosti so zodpovednosťou a solidaritou, zmierniť vnímanie, že ide o trvalú migračnú krízu a zjednotiť rozdiely v azylových konaniach v členských štátoch. Hoci nový rámec vo veľkej miere vychádza z existujúceho systému, zavádzajú sa ním prísnejšie opatrenia, ako je systematické preverovanie, posilnené konania o azyle a návrate na hraniciach a výnimky zo spoločných pravidiel počas krízy. Pakt podporuje aj väčšiu europeizáciu, pričom sa vyznačuje povinnou solidaritou, posilnenými úlohami inštitúcií a agentúr EÚ a zvýšeným európskym financovaním a dohľadom.

Ak sa však Európanom nepodarí zaviesť do praxe nové pravidlá do mája 2026, toto posilnenie dôveryhodnosti EÚ, pokiaľ ide o jednotné riadenie migrácie, by mohlo byť krátkodobé. Dodržať spomínanú krátku lehotu je obzvlášť náročné, keďže pakt si vyžaduje vytvorenie komplexného systému, mobilizáciu zdrojov, ako aj nábor a odbornú prípravu zamestnancov, najmä v prípade členských štátov v prvej línii. Hoci členské štáty vypracovali národné akčné plány, veľká časť tejto práce sa vykonala za zatvorenými dverami bez dostatočnej politickej komunikácie. To predstavuje čoraz väčšie riziko, keďže politické riadenie má zásadný význam pre zachovanie krehkej rovnováhy na úrovni EÚ.

Okrem toho si zavedenie nového systému vyžaduje vytvorenie koalícií zainteresovaných strán. Zásadný význam pri premietnutí zložitých legislatívnych textov do praktických rámcov majú národné azylové agentúry, pričom v tomto procese už zohrávajú kľúčovú úlohu agentúry EÚ, najmä Agentúra EÚ pre azyl. Rovnako dôležité je aj zapojenie mimovládnych organizácií, okrem iného s cieľom využiť ich odborné znalosti a zabezpečiť prístup k právnomu poradenstvu a dohľad nad novými postupmi. Na to, aby bolo toto úsilie úspešné, je nutná väčšia spolupráca, či už prostredníctvom pravidelných konzultácií, spoľahlivých mechanizmov výmeny informácií alebo pravidelných stretnutí operačných pracovných skupín.

Veľkú pozornosť medzitým získali stratégie outsourcingu, ktoré čoraz väčší počet európskych hlavných miest vníma ako riešenie migračných výziev EÚ. Dohoda medzi Talianskom a Albánskom vyvolala početné debaty o tom, či sa ňou bude dať lepšie riadiť zmiešaná migrácia a premiérka Giorgia Meloni sa stala vedúcou osobnosťou v tejto oblasti v celej Európe. Dohoda však zatiaľ nepriniesla žiadne výsledky a zostáva dvojstrannou záležitosťou bez možnosti zapojenia iných európskych partnerov. Ostatné vlády pripravujú iné alternatívne modely, ako sú centrá pre návrat, a spôsoby, ako ich začleniť do celoeurópskeho prístupu.

Práve otázka návratov bude v nadchádzajúcich mesiacoch stredobodom politickej diskusie. Súčasťou paktu je totiž urýchlenie návratov, najmä v prípade osôb, ktoré podstupujú konania na hraniciach štátov v prvej línii. Komisia a členské štáty hľadajú riešenie tohto naliehavého problému, ktorý ponecháva priestor pre pilotné centrá návratu. Návrhy na revíziu smernice o návrate sa očakávajú v marci. Vzhľadom na krátky časový rámec hrozí, že Európania v plnej miere nezohľadnia skúsenosti získané v praxi, a to napriek pokroku dosiahnutému za posledné desaťročie v oblastiach, ako je osвета, poradenstvo, podpora pri reintegrácii a vzájomné učenie sa na úrovni EÚ. Európa musí byť okrem toho opatrná, aby experimentovanie s modelmi outsourcingu nepoškodilo jej vzťahy s krajinami pôvodu a neoslabilo jej postavenie v širšom kontexte.

Hľadanie tejto krehkej rovnováhy prebieha vo veľmi neistom prostredí a zavádzanie paktu do praxe je preto skúškou nielen pre riadenie migrácie, ale aj pre širšiu prácu EÚ. Najmä situácia na poľských hraniciach ilustruje osobitné výzvy spojené s dodržiavaním záväzných predpisov pod tlakom nepriateľského suseda. V súvislosti so Sýriou a Ukrajinou musia byť európske hlavné mestá pripravené na nepredvídaný vývoj. V nasledujúcom roku bude nevyhnutné posilniť vedúce postavenie na úrovni EÚ s cieľom zaviesť nové pravidlá a pokračovať v skúmaní inovácií, ktoré sú v súlade so spoločným prístupom, a posilňujú ho. To zahŕňa zameranie úsilia na budovanie odolných partnerstiev s prioritnými krajinami a zabránenie presmerovaniu zdrojov na politické manévry.

Camille Le Coz je spoluriaditeľkou Inštitútu pre migračnú politiku Európa, výskumného ústavu so sídlom v Bruseli, ktorý sa zaoberá otázkami efektívnejšieho riadenia imigrácie, integrácie prisťahovalcov a azylových systémov a pracuje na zlepšení situácie nových prisťahovalcov, rodín prisťahovaleckého pôvodu a hostiteľských komunít.

Copyright: Schotstek

Schotstek: podpora rovnakých príležitostí a rozmanitosti na riadiacích miestach

Pôvod a sociálne zázemie by nikdy nemali byť prekážkou úspechu, píše Evgi Sadegie, konateľka spoločnosti Schotstek, ktorá má sídlo v Hamburgu a kanceláriu v Berlíne a podporuje rovnaké príležitosti a kultúrnu rozmanitosť v profesionálnom svete. Účelom jedinečných štipendijných programov spoločnosti Schotstek je podpora inteligentných, ambiciózných a motivovaných mladých ľudí s migrantským pôvodom na ich ceste na riadiace pozície vo výskume, podnikaní a spoločnosti. Schotstek týmto talentovaným študentom a mladým odborníkom pomáha vybudovať si sieť kontaktov a získavať správne zručnosti, čím im umožňuje, aby naplno využili svoj potenciál.

Evgi Sadegie

Nemecko je kultúrne rozmanitou krajinou, čo sa však zatiaľ sotva odráža na úrovni riadenia v hospodárstve, vede, kultúre či politike. Ľudia s migrantským pôvodom musia často prekonávať prekážky, ktoré prehlbujú sociálne rozdiely, nechávajú nevyužitý inovačný potenciál a oslabujú sociálnu súdržnosť. Kariérny postup mnohých talentovaných ľudí je brzdený predsudkami, rozdielnymi vzdelávacími príležitosťami a nedostatkom vzorov a sietí.

Zakladateľmi spoločnosti [Schotstek](#), ktorá vznikla od roku 2013, bola Sigrid Berenberg a jej priatelia. Sigrid Berenberg je právnička, ktorá sa už mnoho rokov zasadzuje za podporu sociálnej spravodlivosti a rozmanitosti. Spolu s podobne zmýšľajúcimi ľuďmi založila spoločnosť Schotstek, ktorá inteligentným, ambicióznym a motivovaným mladým ľuďom s migrantským pôvodom pomáha k tomu, aby sa im podarilo dostať sa na vedúce miesta. Podporuje mimoriadne úspešných štipendistov, ktorí majú potenciál stať sa lídrami a vplyvnými osobami s rozhodovacími právomocami. Sigrid Berenberg sa mnoho rokov úplne dobrovoľne a naplno zapájala do realizácie programu spoločnosti.

Schotstek je nezisková spoločnosť podporovaná prostredníctvom darov a iniciatív organizovaných v spolupráci s inými spoločnosťami. Jej program sa teší podpore zo strany siete partnerov, poradných orgánov a priateľov

- všetko vysokopostavených rozhodujúcich činiteľov z rôznych odvetví a kultúr. Za zmienku stojí najmä skutočnosť, že traja zo siedmich partnerov i terajšia konateľka sú sami absolventmi programu Schotstek. Ide o dôkaz snáh spoločnosti Schotstek čoraz viac prenášať zodpovednosť na talenty, ktoré sama podporuje, a má tak trvalý vplyv.

Schotstek ponúka jedinečnú podporu študentom a mladým odborníkom v dvoch paralelných programoch, do ktorých sa každoročne prijíma 25 študentov v Hamburgu a 20 mladých odborníkov v Hamburgu a Berlíne. Po

absolvovaní dvojročnej povinnej časti programu účastníci zostávajú vo vytvorenej sieti kontaktov a môžu sa ďalej zúčastňovať na rôznych podujatiach.

Pozornosť sa sústreďuje práve na vybudovanie spoľahlivej siete kontaktov, pretože mnohí mladí ľudia s migrantským pôvodom nemajú pracovné a sociálne väzby, ktoré sú kľúčové na využitie kariérnych príležitostí. Schotstek ich kontaktuje s absolventmi, poradnými orgánmi a odborníkmi z podnikania, vedy, politiky, kultúry a spoločnosti. Pravidelnými podujatiami, ako sú tematické večery a rozhovory s vedúcimi osobnosťami, sa podporujú vzájomné výmeny a rozširuje ich obzor. Tieto väzby otvárajú kariérne príležitosti a vytvárajú komunitu, ktorá umožňuje dlhodobú vzájomnú podporu a spoločný úspech. Absolventi v súčasnosti zohrávajú kľúčovú úlohu tým, že si vymieňajú poznatky a kontakty a neustále rozširujú rozsah pôsobenia spoločnosti Schotstek.

Schotstek ponúka semináre a koučing, ktoré cielene pripravujú účastníkov na prácu na vedúcich miestach. Na rozvoj kľúčových schopností, ako sú komunikačné zručnosti, sebadôvera a riadiace schopnosti, slúžia rôzne školenia. Účastníci využívajú aj osobnú školiteľskú podporu. Sú v kontakte so skúsenými odborníkmi a manažérmi, ktorí im môžu poskytnúť cenné poznatky o profesionálnom svete, podporiť ich pri plánovaní kariéry a pomôcť im zvládnuť profesionálne výzvy. Školitelia pôsobia ako vzory a nabádajú účastníkov programu, aby sledovali profesionálne ciele a prekonávali prekážky.

Ďalšou osobitnou črtou programu spoločnosti Schotstek je podpora účasti na kultúre. Účastníci navštevujú múzeá, divadlá, opery, galérie a iné kultúrne inštitúcie. Prispieva to k ich kultúrnemu vzdelávaniu, osobnému rozvoju a identifikácii s miestami, v ktorých žijú. Tieto skúsenosti rozširujú rozhľad štipendistov a podporujú ich pocit spolupatričnosti.

Schotstek sa snaží podporovať rozmanitosť na riadiacej úrovni. Pôvod a sociálne zázemie by nemali byť prekážkou úspechu. Od svojho založenia spoločnosť Schotstek už podporila stovky mladých ľudí, pričom naďalej aktívnych zostalo viac ako 240 účastníkov a absolventov. Mnohí pracujú v tzv. absolventskej poradnej rade, sú vyslancami, podporujú prácu v sociálnych médiách alebo sa delia o svoje skúsenosti ako partneri alebo školitelia. Každý štipendista, teda každý *Schotsteker* zostáva trvalou súčasťou siete, čo je model, ktorý umožňuje dosiahnuť trvalý úspech. Rozšírenie programu do Berlína v roku 2023 ukazuje, že jeho koncepciu možno úspešne uplatniť aj v iných mestách.

Schotstek je viac než len podporným programom: ide o hnutie, ktoré pôsobivo ukazuje, ako možno osobitne propagovať a zviditeľňovať mimoriadne úspešnú rozmanitosť. Schotstek otvára a vytvára príležitosti, ktoré presahujú rámec individuálneho úspechu, a je príkladom toho, ako môže Nemecko v plnej miere využiť svoj potenciál prisťahovaleckej krajiny. Podporou vynikajúcich talentov a odstraňovaním prekážok zohráva program kľúčovú úlohu pri formovaní spravodlivejšej a nadčasovej spoločnosti. Tá je v globalizovanom svete nevyhnutnosťou.

Evgi Sadegie, M. A., ktorá má magisterský titul v odbore Turecké štúdie, je konateľkou spoločnosti Schotstek gGmbH a v roku 2014 sa sama stala absolventkou jej programu. Pred nástupom do terajšej funkcie bola vedúcou mentorského projektu „Yoldaş“ v Občianskej nadácii Hamburg, ktorá podporuje deti z turecky hovoriacich sociálno-ekonomicky znevýhodnených rodín. Zasadzovala sa tak o rovnaké príležitosti v inej dôležitej časti spektra rovnosti. Vďaka svojim rozsiahlym skúsenostiam s riadením projektov, najmä v oblasti mentorstva a medzikultúrnej spolupráce, sa aktívne zapája do podpory rozmanitosti a integrácie do spoločnosti.

Copyright: Almir Hoxhaj

Albáncom vstup zakázaný: príbeh jedného prisťahovalca plný výziev, adaptácie a nádeje

Albánsky prisťahovalec do Grécka Almir Hoxhaj teraz ovláda gréčtinu rovnako dobre ako svoj materinský jazyk. Po viac ako 30 rokoch v Grécku sa cíti byť súčasťou krajiny, ale prispôbiť sa gréckej spoločnosti, kde sa slovo „Albáнец“ dokonca používa ako urážka, nebolo jednoduché. Toto je jeho osobný príbeh.

Narodil som sa v malej dedine v okrese Vlorë, kde som žil až do veku 12 rokov. Moja rodina sa presťahovala do Tirany, ale v roku 1997 som sa po ťažkom rozhodovaní vydal hľadať lepšiu budúcnosť v Grécku. V tom čase, po otvorení hraníc, bolo bežné, že Albánci hľadali bezpečnosť v Grécku, keďže sa to dalo ľahšie uskutočniť cez pozemné hranice. Hranicu som prešiel pešo osemnásťkrát. Mora som sa báť. Spomínam si aj na poslednú päťdňovú cestu do Veroie, keď som bol napriek nepretržitému dažďu neuveriteľne smädný. Keď som konečne držal v ruke plný pohár vody, nestačil mi na uspokojenie. Takto sa začal môj život v Grécku. S plným pohárom vody v ruke.

Prvý kontakt s touto krajinou som mal vo veku 15 rokov, keď som prvýkrát s kamarátmi tajne prekročil hranice. Ani nám nenapadlo, že robíme niečo nelegálne. Keby som mohol letieť do Grécka, letel by som. Grécko, jeho jazyk, mytológia a história ma mimoriadne priťahovali. V lete som tvrdo pracoval a snažil sa pomôcť rodine. Môj definitívny presun do Grécka bol plný výziev: právna neistota, rasizmus a problémy s integráciou. Jasne si spomínam na jeden incident na začiatku. Bol som tam nelegálne, bez poistenia, nevedel som jazyk a zlomil sa mi jeden zub. Jediná možnosť bola, že som si ho vytrhol sám a pred zrkadlom som si ho vytiahol kliešťami, ktoré som používal v práci. Ústa som mal plné krvi.

Prispôbiť sa gréckej spoločnosti nebolo ľahké. Ako migrant prvej generácie som sa cítil ako cudzinec – akoby som mal v ústach neustále krv. Bol som tam nelegálne a báľ som sa ísť von na prechádzku alebo na kávu. Rasizmus som zažíval všade a v mnohých podobách. Jeden otec sa vyhrážal svojmu malému dieťaťu, že ak nebude ticho, dá ho zjesť Albáncom. Nedovolili mi vojsť do kaviarní, klubov a iných miest, pričom na niektorých z nich, keď som tam prišiel prvýkrát, bol dokonca nápis „Albáncom vstup zakázaný“. Nazývali nás špinavými, pretože sme boli iného vierovyznania. Vzťahy medzi Grékmi a Albáncami sú teraz lepšie, hoci stereotypy pretrvávajú. Slovo „Albáнец“ sa v Grécku dokonca používa ako urážka. Rasizmus tu bol a stále je, ale v súčasnosti je miernejší. Časy sa zmenili. Napriek tomu pretrváva rasizmus, ktorý ešte zosilňujú finančné ťažkosti a nedostatok vzdelania.

Predsudky a diskriminácia sú hlboko zakorenené a často vedú k extrémnym politickým a sociálnym vzorcom, ktoré sa rozširujú a dokonca siahajú až do Európskeho parlamentu. Je to smutné! Hoci sa situácia zlepšila, naďalej je to tak. Existuje však nádej pre mladšie generácie. Naše deti budú mať väčšiu šancu byť plne

prijaté. To platí aj pre moju 12-ročnú dcéru.

Dnes, keď pracujem ako dodávateľ v stavebníctve sa na minulosť pozerám so zmiešanými pocitmi. Ťažkosti s adaptáciou a nedostatočné prijatie, ktoré som zažíval, boli každodennou realitou. Napriek tomu vďaka týmto výzvam dokážem lepšie rozumieť životu a významu integrácie.

Albánsko zostane navždy mojou súčasťou. Jasne si pamätám roky komunistického režimu. Bolo to obdobie paranoje, strachu, neistoty a extrémnej chudoby. Pád režimu priniesol úľavu, ale aj nové problémy, napríklad nezamestnanosť a kriminalitu. Tieto skúsenosti ma formovali, naučili ma vážiť si stabilitu a slobodu, ktorú som našiel v Grécku.

Osobne sa cítim byť s Gréckom spojený. Aj keď moje srdce leží v mojej dedine v Albánsku, môj život je tu. Ovládam gréčtinu rovnako dobre ako môj materinský jazyk. Vďaka mojim skúsenostiam, boju a úspechom sa cítim byť súčasťou tejto krajiny. Dúfam, že časom nás Gréci plne prijmú a uznajú náš prínos pre spoločnosť.

Migrácia je skúška plná výziev, ale aj príležitostí a ako albánsky migrant v Grécku som sa tomu nemohol vyhnúť. Môj príbeh je plný výziev, adaptácie a nádeje.

V nasledujúcich rokoch sa vidím, ako pokračujem v živote v Grécku, ktoré je mojím domovom, a v Albánsku ako rovnocennom členovi Európskej únie. To je teraz domov nás všetkých.

Almir Hoxhaj má 47 rokov. Žije a pracuje v Tripolise, malom meste na gréckom polostrove Peloponéz. Má 12-ročnú dcéru. Jeho obľúbeným mestom je Berlín. Hovorí a píše plynule po grécky a do gréčtiny preložil knihu „Sága o hviezdach úsvitu“ [Το έπος των άστρων της Αυγής] od albánskeho autora Rudiho Erebara. Kniha bola v roku 2017 ocenená Cenou Európskej únie za literatúru a opisuje tragédiu albánskeho národa v 20. storočí. Hoci sa príbeh odohráva v minulom storočí, podstata totalitarizmu, fašizmu a iracionalizmu je, žiaľ, v „modernejších“ podobách aktuálna aj dnes.

Redakčná rada

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Do tohto ?ísla prispeli

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifí (ks)
Laura Lui (ll)
Leonardo Pavan (lp)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanás (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Celková koordinácia

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.

Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

01/2025